

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— negbvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/L
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravitelj: Ljubljana, Rindorferova
ulica 11. — Telefon 111

Glavni urednik: Ljubljana, Prešernova
ulica 11. — Telefon 111

Podružnice: Maribor, Slovenska ulica
št. 1. — Celje, A. J. — Vojvodina, ulica
št. 1.

Račun pri posredniku: Ljubljana, Rindorferova
ulica 11. — Celje, A. J. — Vojvodina, ulica
št. 1.

Wien, Nr. 111

Ljubljana, 20. avgusta.

Stranke imajo svoj svetovni nazor in svojo filozofijo. Ceneč z mirno objektivnostjo vsak nazor pazljivo zasledujemo razmotirvanja naših nasprotnikov v njihovih končnih vzorih in namelih. G. dr. Korošec je v Mariboru razmišljal o nalogi slovenskega naroda. Stopil je na posodo k Masaryku in po njegovem lepo obrazloženem razmišljanju o problemu malega naroda označil kot nalogo slovenskega naroda pokazati svetu vzor, do kolike popolnosti vsestranske kulture se lahko dvigne mali «narodci».

Doslej smo bili vajeni slišati od katoliške politične strani, da je namen stvarstva, narodov in poedincev slava božja. Drugi so postavljali Slovence na branik proti Iztočni in na stražo ob Drini. Sprejetje Masarykovih misli o nalogi narodov je napredek. G. Korošec je kot pojave, s kojimi se svetu lahko ponasamo, omenil Prešerna. Cankarja. Lahko bi bil dodal vsaj še Trubarja, Stritarja, Aškercia in Gregorčiča. Vendar bi ne smel pozabiti, da je klerikalizem vsem tem cvetom kulture stregel po življenju in jih deloma prav uspešno zaviral v ustvarjanju. Pozabili je priznati, da je ta struja stoletja na vso moč zadrževala napredek znanosti, še bolj pa njeno pot med ljudstvo in da se danes, ko je morala pod njenim zmagovitim poletom na kolena, širi le tako znanje, ki je od nje cenzurirano in oškodovano. Izobrazbo srca da širi tisti duhovnik, ki ubogemu kmetiču, če voli drugo stranko, odpove pošojilo iz svoje zadruge ali pa tisti duhovnik, ki preganja ženo, ker je njen mož naročnik «domovine»? Voljo da narodu krepi politični duhovniki, ki najmanjši pojav samostojnega mišljenja v vasi smatrajo za vojno napoved?

Ne, ne, g. Korošec, klerikalstvo ubija srčno izobrazbo, zatira svobodno voljo ljudstva. Ono je najhujši nasprotnik cilja, ki ste ga označili, kakor da je po božji previdnosti Slovenstvu postavljen.

Kdo od nas ne želi narodu, da bi v omiki srca, v ojačenju volje in v razširjenosti umstvenega obzorja ne napredoval do skrajnih granic? A ta, ki to iskreno želi, ne more biti klerikalce. Klerikalizem je kakor strupena slana svobodni volji, njegove metode ustvarjajo kupčijsko moralno, njegova kultura je brez poleta, ker se boji svobode. Kdor hoče Slovence vzgajati do visokih višin kulture srca, volje in znanja, mora biti v neizprosni boju s klerikalizmom.

Naloge narodov so, da v medsebojnem tekmovalnem in s svojimi močmi pripomorejo človeštvu v boju za večje blagostanje in zadovoljstvo. Organizacija človeštva na zemljski obli se ni dovršena, a odkar je tehnika premagala daljavo, hiti brzim korakom. Že vidimo poskuse kontur obče organizacije narodov in govori se o zvezi evropskih držav. A jugoztok Evrope še ni gotov. Tu od davnih časov živi in trpi narod. Vsa tragika njegovega položaja med Zapadom in Iztočino je šla z ostrim kolejem čez njegovo telo, trgala ga in mučila. A narod je ostal. In prišel mu je čas Svobode in Ujedinjenja. Kasno je prišel, zadnje minuto lahko rečemo, ko je na severozapadu že umiral. A ne prekasno!

Tu je ta narod. Prevzeti hoče organizacijo in vodstvo Balkana. Zrno je tu, zdravo in pravkar se bori, da se očisti notranjih bolezni. Med te bolezni šteje vse separatizme in ena najhujših mu je klerikalizem, ki je v udih naroda, kakor ostanek sil, ki so ga že imele na tleh.

G. Korošec s svojimi v tem položaju Slovencev v Jugoslovenstvu naloge našega naroda ne vidi. Koncem vojne je bil le svetel trenutek, potem so se on in njegovi potopili nazaj v staro nižino tuje misli. Skoda, a kaj naj drugega pričakujemo od uboge katoliške duhovščine, ki je le še žalosten duševni suženj? Kratek lucidum intervallum nacionalizma je politikujoča Cerkev znala brz zaustiti.

Ta tragični pogled na one, ki so opešali, ker se ne upajo napovedati revolucije svojim zatiralcem, pa ne more zavirati, da ne bi naprej k velikemu cilju hiteli naprej mi drugi, ki smo brez teh spon. Že je tu svoboda. Obupno, a zamen se borite proti edinstvu tega naroda! Še se trudite dokazovati mu, da so koleznice, ki so jih med nas zarezali tuji gospodari, narodne meje med nami. Samoljubje malih duš vzbuja, da jih izgrate proti edinstvu. V strahu za svojo politično moč vam ni nobena stvar sveta, da bi vam ne bila sredstvo v boju proti narodnemu edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. A zaman. Zgodovina maršira. Narod, stoletja razjedevan, se že ujedini. Jugoslavija in njen narod prevzemata svojo nalogo na jugoztoku Evrope.

Vodja SLS v zmedu svojega nauka zaman išče naloge Slovencev. In vendar so tako blizu. Svoje talente naj Slovenstvo prinese Jugoslovenstvu, s kojim za večino ujedinjeno si gradi ponosni dom civilizacije, ki bo atrakcija vsem sosedom na Balkanu, za organizacijo Evrope in človeštva pa močan stebel.

Zaključek konference na Bledu

Skupna avdienca gg. Uzunovića in Maksimovića. — Notranji minister polemizira z Davidovićem. — Njegov oster odgovor radićevcem radi napada na oba velika župana. — O ljubljanskim volitvah ne more nič reči... — G. Uzunović indirektno izjavlja, da so bile odklonjene vse Radićeve zahteve. — Njegova sodba o Koroščevi politiki.

Bled, 20. avgusta b. Ob 11. dopoldne so se nadaljevale avdijske minisrov, ki se že par dni nahajajo na Bledu. Dvorni avto je odpeljal na dvor min. predsednika Uzunovića in notranjega ministra Maksimovića, ki sta ostala nad eno uro pri kralju. Tekom avdijske je prisel na dvor tudi zunanji minister dr. Ninčič.

Pri povratku min. predsednika in notranjega ministra se je opazilo, da sta bila oba dobro razpoložena. Pozvala sta ministra Nikiča, katerega sta očividno obvestila o končnih ukrepih, ki so dozoreli tekom sedanjih avdijskih na Bledu.

Notranji minister Boža Maksimović je nato sprejel našega poročevalca v svoji sobi. Medtem ko se je pripravljaj na odhod. Vaš poročevalac mu je stavil sledeča vprašanja:

Gospod minister: V zadnjem času je predsednik HSS. Stjepan Radić, opetovano napadel mariborskega velikega župana dr. Pirkmajerja in velikega župana dr. Baltiča ter napovedoval, da bodeta odstranjena. Ali mi hočete kaj reči o tej zahtevi naših radićevcev, s katero se tako vneto solidarizirajo tudi klerikalci?

Maksimović: »Jaz mislim, da sta oba dobra činovnika, vestna in sposobna. Zakon izrečno piše, da so veliki župani predstavniki kraljevske vlade. Ako gospoda ne bi uživala zaupanja kr. vlade, bi ne bila tu. Gospod Korošec je izjavil, da ju držimo zato, ker sta proti avtonomiji. Mi jih držimo zato, ker vestno vršita svojo dolžnost tako, kakor zahtevajo državni interesi.«

Kako ste zadovoljni z vašo avdienco?

Maksimović: »Najboljše!«

Cilj vašega referata?

Maksimović: »Predvsem sem podrobno poročal o rezultatih volitev v Srbiji in Črni gori. G. Davidović je trdil, da je rezultat volitev takšen, da bi vlada morala podati ostavko. Pričakoval bi bil, da bo g. Davidović potem, ko so bili objavljeni uradni rezultati, svoje trditve prekalal. To se žal ni zgodilo. Tudi to ni res, da so Davidovičevi dosegli nekakšno posebno večino v mestih. Po povratku v Beograd bomo objavili drobno statistiko mest in trgov, ki jih imamo mi in ki jih ima Davidović, kakor tudi število glasov, ki smo jih prejeli mi in Davidović! Iz te statistike bo povsem preprečevalno razvidno, da je bila tudi ta trditve prasta izmišljotina. Isto se lahko trdi tudi za bajke o volilnem terorju, o čemer pa bomo po vsej priliki še posebej razgovarjali, morda v narodni skupščini. Čim se urede vsi podrobni podatki o slučajih, ki jih je inkriminirala opozicija in iz katerih je že sedaj razvidno, da so bile te obtožbe le agitacijsko sredstvo in demagogija.«

Gospod minister, kaj pa je z ljub-

Bolgarija odklanja naše zahteve?

Njen odgovor še ni prispel v Beograd. — Informacije angleškega poslanika. — Bolgarija zahteva denar in vojake. — Razburjenje v Bukarešti.

Beograd, 20. avgusta. p. Odgovor Bolgarske na kolektivno noto Jugoslavije, Rumunske in Grške se vedno ni prispel v Beograd. Kakor se doznava iz zanesljivih virov, so se pojavile v bolgarski vladi pri sestavljanju odgovora gotove težkote. V slučaju, da Bolgarska v notih zahtevane pogoje odbije, je pričakovati resnih posledic, ako pa jih bolgarska vlada sprejme, bi jo to privelo prav tako v težaven položaj ob znancem velikem vpivu, ki ga imajo nedgovorne organizacije, proti katerim je naprejena nota.

Beograd, 20. avgusta. p. »Vreme« javlja iz Bukarešte, da je rumunska vlada prejela iz Sofije obvestilo, da Bolgarija ne bo izpolnila niti ene zahteve kolektivne note in da bo njen odgovor vrlo neugoden. Rumunska vlada je pripravljena, da na neugoden odgovor takoj podvzame najenergičnejše ukrepe proti Bolgariji, da jo prisili k spoštovanju pravic sosednih držav in njihove teritorialne integritete. Ni še znano, kakšni bodo ti ukrepi. Rumunska vlada bo pozvala našo in grško vlado, da se pridružita njenim sklepom in pomagata skupno prisiliti Bolgarijo k izpolnitvi zahtev.

Beograd, 20. avgusta. r. Pozornost je zbudi včerajšnji poset angleškega poslanika Cunarda v znanjem ministrstvu. G. Cunard je zaupno seznanil našo zunanje ministrstvo z vsebino bolgarskega odgovora. Stališče bolgarske

ljanskiimi občinskimi volitvami? Kdaj jih boste razpisali? Kdo intrigira proti njim?

Maksimović: »Ne mogu sada ništa govoriti!«

S tem je bil razgovor končan. Notr. minister se je nato z ministrom za šume in rudnike dr. Nikičem odpeljal v avtomobilu v Ljubljano in od tam v Zagreb. V drugem avtomobilu so ministre spremljali dr. Baltič, direktor zagrebške policije dr. Vragović in predsednik mestnega sodišča v Beogradu, dr. Petrović. V Kranju se jim je pridružil še veliki župan dr. Pirkmajer. Ministra Maksimović in Nikić se vračata direktno v Beograd.

Bled, 20. avgusta b. Po odhodu notranjega ministra Maksimovića je nastalo malo zatijše. Ob 5. pop. se je odpeljal min. predsednik Uzunović na dvor, kjer je ostal v eno urni avdijski pri kralju. Sodi se, da je bila to poslovalna avdijska. Pri povratku v Parkhotel je Uzunović sprejel novinarje in jim podal sledečo izjavo: Ko sem Vas prvič videl, sem Vam rekel, da bom kralju poročal o rednem poteku državnih poslov. Moja posebna naloga je obstojala še v tem, da sem referiral o svojem potovanju po Južni Srbiji in izgradnji železnice po tistih krajih. Ker že dalj časa nisem poročal kralju, je bilo potrebno, da se sedaj zadržim par dni več. Pri kralju sem bil sam in tudi skupno z ministrom zunanjih zadev odnosno drugič z notranjim ministrom. Na vseh teh avdijskah se je govorilo o tekočih poslih in o posameznih vprašanjih notranje in zunanje politike, v kolikor so sedaj posebno aktualna. Tekom teh avdijskih ni bilo govora o kakih velikih vprašanjih, s katerimi se naša javnost te dni bavi s skupino HSS. To je popolnoma razumljivo, ker se razpravljalo, kadar se taka vprašanja pojavijo v vladi med strankami, ki sodelujejo. Šele ko so tu razpravljena, se pristopi radi za ključne sankcije s potrebnimi predlogi pred pristojne forume. Na ta način in po tej edini primerni in parlamentarni poti ni bilo postavljeno nobeno politično ali osebno vprašanje, ki bi zahtevalo solucijo. Kakor razvidite, nimate torej v tem oziru bogve kaj javiti. Poročajte pa, da mi tudi sedaj smatramo naš politični položaj, normalen. To je vse.

Na opozorilo, da je g. Radić izjavil, da je ministrski predsednik pristal na to, da se stavi dr. Nikić pod anketo, je dejal g. Uzunović: Mislim da je to pogrešno sporočeno. Ne razumem, da bi bil potreben moj pristavek za akcijo posameznega kluba v takem vprašanju. Od kar je bil imenovan anketni odbor, vemo da so bile izročene interpelacije od raznih klubov in proti raznim osebam, vendar se nikoli ni zahtevalo za take akcije soglasje predsednika vlade.

Na vprašanje poročevalca »Jutra«, kaj sodi o politiki dr. Korošca, je rekel g. Uzunović med splošno veselostjo prisotnih novinarjev: »Ali ima dr. Korošec sploh kako politiko?«

Ministrski predsednik je ostal danes še na Bledu ter se verjetno jutri vrne v Beograd.

Monopolizacija šolskih zvezkov ukinjena

Beograd, 20. avgusta. p. Ministrstvo prosvete je izdal odredbo, s katero se ukinja znana naredba o monopoliziranju šolskih zvezkov in drugih šolskih tiskovin. Energična interpelacija posl. dr. Zerkava, ki jo je svojčas naslovil na ministrskega predsednika in ministra prosvete in v kateri je zahteval takojšnje ukinitve monopolizacije šolskih zvezkov in drugih šolskih tiskovin, je imela torej popoln uspeh.

Nov lek proti malariji

Berlin, 20. avgusta (brž) Proti malariji so iznašli nov lek z imenom Germanin, ki si ga učenje učinkuje in absolutno ozdravi to bolezen. Zdravilo pride takoj v razprodajo.

Energični ukrepi Poincaréjeve vlade

Narodno gospodarstvo se mora prilagoditi splošnemu položaju. — Omejitev privatnega konzuma. — Kontrola vseh živežnih zalog.

Pariz, 20. avgusta s. Posvetovanja o ukrepih za pobijanje dražnje so se danes končala na seji ministrskega sveta, ki je trajala poltretjo uro. Rezultat teh posvetovanj je objavljen v uradnem komunikatu, ki obsega tudi izčrpano utemeljitev.

V tem komunikatu se izjavlja, da smatra vlada prilagoditev narodnega gospodarstva na potrebe splošnega položaja z energično omejitvijo bremen celokupnosti in privatnega konzuma kot pogoj za finančno sanacijo države. Kolikor bo pri tem prizadet proračun, so se storili prvi sklepi glede zdravne gotovosti upravnih poslov. Nadaljni ukrepi se bodo v posameznih ministrstvih še proučevali in bo ministrski svet v kratkem določil celokupni tozadevni načrt.

Zadnja faza rudarske stavke

Vlada energično odklanja podporo premožovni industriji. — Rudarji pričakujejo vladne intervencije. — Vzpostavitev dela v posameznih rudnikih. — Potreba sklicanja spodnje zbornice.

London, 20. avgusta (brž) Ministrski odbor, ki ima nalogo, da zasleduje razvoj rudarske krize, je danes razpravljaj o položaju, ki je nastal z včerajšnjim negativnim izidom sestanka rudarjev z lastniki rudnikov. Z ozirom na zahtevo rudarjev, naj vlada podpira rudarsko industrijo, dokler ne bo izvedena reorganizacija rudniških podjetij, izjavlja vlada, da o kakih podpori ne more biti govora. Reorganizacija rudnikov je vprašanje tozadevnih zakonskih načrtov, katerih izvedba pa zahteva časa in truda.

V krogu delavske stranke zatrjujejo, da bi bila intervencija vlade v sedanjem zapletenem položaju dobrodošla, vendar dosedaj ni prejela vlada tozadevno nikakega poziva. Ministrski predsednik Baldwin, ki je predsedoval seji ministrskega odbora, je odgovoril svoj odhod v kopalnice. Istočasno se bavi ministrski predsednik z bodočim zasledovanjem spodnje zbornice in s pripravi za konferenco britskega imperija.

V kraju Mansfield so se sporazumeji rudarji z lastniki rudnikov na podlagi sedem in polurnega delovnika in mezd, ki so veljale pred stavko. Dogovor se tiče okrog 14.000 rudarjev. Pod istimi pogoji so bili odprti rudniki v okraju Nottinghamshire in Derbyshire.

Izjavljeno je včerajšnjih pogajanj je povzročilo nujno potrebo, da se skliče koncem tekočega meseca spodnja zbornica. Sprva je bilo določeno, da se sestane parlament 9. novembra, toda z ozirom na poostreni položaj se bo vršila seja zbornice že koncem avgusta, da podaljša izjemno stanje.

London, 20. avgusta (brž) Izvrševalni odbor rudarske zveze je poročal ministrskemu predsedniku Baldwinu o poteku konference z lastniki. Ministrski predsednik, ki je nameraval zapustiti London, je odgodil svoj odhod, da prouči rudarsko poročilo. Rudarski delegati so odšli v svoje okraje in v doglednem času ni pričakovati novih pogajanj.

London, 20. avgusta (brž) Strokovna organizacija rudarjev je objavila proglas na angleški narod, v katerem prosi za podporo žena in otrok stavkujočih.

London, 20. avgusta (brž) V Haydocku je prišlo do sporov med stavkujočimi in poliriji, ki je poslela po pendrekih. Prijetih je bilo več demonstrantov. Pri pretepu so padli trije mladeniči v kanal.

Odmevi naše pogodbe

z Grčijo v Parizu in Rimu

Italija si lasti vlogo posredovalca

Pariz, 20. avgusta i. Časopisje simpatično razpravlja o sklenitvi pogodbe prijateljstva in sporazuma med Jugoslavijo in Grčijo in piše, da je francosko znanje ministrstvo vedno zagovarjalo misel balkanske zveze, ki naj bi pripomogla k ohranitvi miru v Evropi. »Temps« pravi, da ima pogodba obramben značaj in da nudi Grčiji varstvo, ki ga potrebuje za politično konsolidacijo in za gospodarsko obnovo države. »Journal des Debats« piše, da bo v Grčiji ratificirana pogodba z dekretom, preden stopi v veljavo, v Jugoslaviji pa v skupščini. Ta pogodba je v skladu s celovito vrsto raznih dogovorov, ki so bili zadnja leta podpisana. Tako se vedno bolj razvija sistem krajevni dogovorov in to je pogljet, ki ga je treba le pozdraviti in pospeševati.

Rim, 20. avgusta i. Politična javnost je vzela podpis jugoslovensko-grške pogodbe s simpatijami na znanje, ker je v skladu z italijansko politiko, ki se drži sporazumov in dogovorov Italijanska vlada je vedno zagovarjala zopetno zblizanje teh dveh sosednjih narodov na Balkanu. Odkar sta posešla Rim jugoslovenski zunanji minister dr. Ninčič in grški zunanji minister Ruffos, se je opetovano govorilo, da skuša Mussolini posredovati med Beogradom in Atenami, da bi se razčistila razna še sporna vprašanja med obema državama.

V prvi vrsti je bilo tu vprašanje železniške zveze Jugoslavije z Egejskim morjem, problem svobodne cone v solunskem pristanišču in vprašanje narodnih manjšin na Grškem. S podpisom pogodbe sporazuma in prijateljstva so sedaj odpravljeni vsi nesporazumi med Jugoslavijo in Grčijo. Jugoslavija bo lahko dobivala in pošiljala svoje blago preko Soluna, ne da bi kršila suverene pravice Grčije.

Krvav kulturni boj v Mehiki

Mexico City, 20. avgusta. (bržs) Predsednik Calles je odklonil vsako posredovanje Vatikana, češ da je sedani konflikt izključno notranja zadeva Mehike. Istotako ni pristal na predlog mehiških škofov, naj se odgodi izvedba protikatoliškega zbornice, dokler ga ne odobri zbornica. Predsednik je izjavil, da so svobodščine, ki jih zahteva duhovščina, itak zajamčene v ustavi.

Vsed političnih preprirov je prišlo večeraj do streljanja med nekaterimi člani kongresa. Ena oseba je bila ubita, dva poslanc in en kolporter listov so težko ranjeni. Bivši guverner Garido je dobil strel v obraz.

Newyork, 20. avgusta. (brž) V mestu San Juan v Mehiki je množica linčala župana, ki je ukazal zapreti cerkve.

Newyork, 20. avgusta. k. Po poročilih iz Mehike so bili vsi katoliški aretirani radi suma upora, razven treh žensk in osem moških izpuščeni na svobodo.

Radić zopet razsaja

Bosanski Brod, 20. avgusta. n. Nocoj je prispel z zagrebškimi brzovlakom semkaj g. Stj. Radić z ministrom dr. Šibenikom in podtajnikom Pernarjem. Pred množico kakih tisoč ljudi je imel zborovanje. Klicom »Živio Radić« so ostro odgovarjali klici »Živio Nikić!«. G. Radić je pričel najprej govoriti o tem, kako ga je dirnila seljačka bela nošnja, da so mu stopile kar solze v oči (G. St. Radić, je kakor znano, skoro popolnoma slep). Skozi tisoč let je nadaljeval g. Radić, je vladala gospoda in delala zakone, v debrobit popu, učitelju in logarju! Sedaj je čas, da poreče oni, ki delajo: »Mi smo prvi!« Sedaj je drugače, ko je seljaška stranka in seljaška sloga. Vi mi kličete »Živio« in tudi jaz mislim, da sem to zaslužil. Najprej je sedaj treba reda in pravice v občini, česar v Bosni ni. Seljaki so zato tu, da bodo gospodarili, ne za žandarji in vahtmajstri. V treh volitvah je zmaga HSS. Govorilo se je, da Radić ruši državo, ruši kralj in ruši Srbstvo. To ni istina. Jaz sem vedno učil: Brat je mio, koje vere bio. Sporazum je storjen zato, da bi bilo narodu boljše. Slabo je to, da se ne izvršuje ustava. Sedaj imamo ministra financ, ki je gospodar, a prejšnji minister je bil človek, ki ni prihajal v urad, temveč se je potepal v inozemstvu in to ne s svojo ženo, ampak s svojimi ljubicami. Zato se niso reševale seljaške prošnje. V Beogradu so trije seljski ministri, ki so za sporazum. Tudi radikali so za sporazum. Eden pa je, ki ni ne tu ne tam. Prva briga vlade je, da se pomaga narodu. Ako ne bo slo, kakor treba, pojdemo v opozicijo. Kadar smo na vladi, se držimo zakona in istotako v opoziciji. Za Stj. Radićem je govoril še minister Šibenik, dr. Krnjević in dr. Pernar.

Razkcl v Orjuni

Zagreb, 20. avgusta. r. Vodja vojvodinskih Orjun, Dobroslov Jevdjević, je poslal okrožnico vsem članom centralnega odbora, v kateri poziva vse pogreške dr. Leončiča ter ga poziva, naj zapusti organizacijo v interesu njenega pokreta. Ako tega ne stori, si vojvodinske Orjune pridružujejo proste roke.

Vojvoda d' Aosta na Bolgarskem

Sofija, 20. avgusta. s. Kakor javljajo listi, pride prihodnje dni na grad Evksinograd pri Varni italijanski vojvoda d' Aosta ki bo gost kralja Borisa. Ti poset je zvezi z nedavnim bivanjem kralja Borisa v Italiji in z vestmi o njegovi zaroki s princezino Giovanno.

Zmede na Kitajskem

Peking, 20. avgusta k. Sin Cangtsolina. Hauliang, je sporočil, da so mandžurske čete davi zasedle Kaigan.

Peking, 20. avgusta (brž) Sin Cangtsolina je imenoval za maršala. Njegov oče želi, da bi bil imenovan tudi za vrhovnega poveljnika.

Dokumenti

Vsem zavednim slovenskim obrtnikom, trgovcem in industrijcem v vednost in ravnanje.

Volilna borba za zbornico za trgovino, obrt in industrijo se živahno razpleta. Nikdar si nismo želeli te volilne kampanje, ker bi morala stati zbornica kot važna gospodarska institucija izven strankarske politike. Nikdar se nismo mislili vmešavati v časopisno polemiko o teh volitvah. Toda, zlasti »Slovenec« in njegovi časopisni pomagači neprestano bruhajo ogenj in žveplo na obrtniške stanovske organizacije in jih spravljajo v vežo s SDS. Posebno radi poudarjajo, da je kandidat obrtniških organizacij postavila SDS ter da se celo volilno gibanje teh organizacij vrši po navodilih in v sporazumu s to stranko.

Naj govore dejstva!

Takoj, ko se je zaznalo za volitve, so pričele strokovne zveze pripraviti za volitve. Mnogo se je prečetovala vprašanje kompromisa, akoravno je težko reči, kako naj bi do tega prišlo, ker je znano, da je Jugoslov. obrtna zveza politična društvena organizacija, dovolj znano pa tudi, da je privesek SLS, dočim združbe in zveze obstojajo na podlagi obrtnega reda. Kot take ne morejo biti privesek te ali one politične stranke. Logično je torej, da se stanovske organizacije niso mogle vezati z Jugoslov. obrtno zvezo kot politično organizacijo SLS. Če bi se to zgodilo, tedaj bi bile primorane iskati stikov tudi z drugimi političnimi strankami in skupinami, kar pa je bilo strokovnim organizacijam nemogoče. Poleg tega so bile ravno strokovne zveze in združbe one, ki so vedno poudarjale kvarne posledice strankarsko-političnega boja med stanovji. Nedoslednost strokovnih organizacij bi torej bila, če bi se spuščale v dogovore s katerokoli politično stranko.

K zadnji debati o pogajanjih, ki so se vršile, pa naj omenimo, da strokovne organizacije niso pooblastile nikogar, da naj se pogaja. G. Ogrin se je šel pogajati s SDS, ni se mu pa zdelo vredno, da bi se dogovarjal, če je pogajanja že prišel s stanovskimi organizacijami. Zakaj je g. Ogrin kot zastopnik obrtniškega volilnega pogajanja za SLS, ne pa za Jugoslov. obrtno zvezo, s katero bi bil pogovor o skupnem nastopu končno mogoč? SLS je tu prezrla Jugoslov. obrtno zvezo in s tem apriori potrdila, da hoče politične volitve. Tudi se nam še ni pojasnilo, zakaj k razgovoru, ki sta jih vodila g. Ogrin in Jelačin z g. Petovarjem nista povabila zastopnikov strokovnih organizacij in zakaj sta dosledno prezrla te organizacije, ko vendar danes gospodje na vso moč kriče, da hočejo gospodarske volitve?

Vse to je imelo za posledico, ki je za organizacije tudi naravna, da so sklenile nastopiti samostojno in bodo to samostojnost tudi v bodoče varovale.

Zveza obrtnih združb, in ne g. Franchetti, je razposlala že pred časom na vse združbe, tudi one, ki niso včlane v zvezi, okrožnico, v kateri je predlagala kandidate, to pa radi tega, da se po možnosti sporazumejo za definitivno listo. Evo, kako se je postopalo: Na obrtniškem zborovanju v Ljubnem je bila soglasno odobrena kandidatura g. Ambrožiča, za namestnika pa ni odobrilo po zvezi predlagane kandidata, temveč je postavilo g. A. Stefeta v Kranju. Za Posavje se je na zahtevo obrtnega društva v Trbovljah postavilo za kandidata g. M. Rozina in na zahtevo obrtnega društva in vseh združb brežiškega okraja g. J. Holyja. Za Dolenjsko se je postavila v sporazumu z drugimi obeh delov Dolenjske kandidatura g. F. Ogriča, kot priznanega delavca za obrtniške interese; za Ložaški okraj pa je tamposnja združba odobrila kandidaturu g. Iliča. Na to okrožnico so se pritožile združbe in obrtno društvo v kamniškem okraju in so zahtevale kandidata v osebi g. Polaka, čemur pa se končno ni moglo ugoditi iz razloga, ker ima ljubljanska oblast samo 4 kandidate, in je kandidatura za Gorenjsko, ki šteje 9 združb in 4 obrtna društva, za Notranjsko s 4 združbami za Dolenjsko z preko 10 združbami in društvi in za Posavje z istotako preko 10 združbami in številnimi obrtnimi društvi, vsakogar morala dobiti prednost pred zahtevo kamniškega okraja, ki šteje 3 združbe, dasiravno bi se tudi tej želji jako rado ugodilo. Mnogo tedaj je bila sestava kandidatne liste za Ljubljano, kjer je umljivo vsaka stroka zahtevala svojega zastopnika in kjer je bilo končno tudi hufno osebnih ambicij. Postavila pa so, se na kandidatno listo močje, ki so pokazali veselje, dobro voljo in razumevanje obrtniških težnj. Tisti, ki se za pokret zanimajo in hočejo delati, stopijo v ospredje — in ti kandidirajo. Ne kandidirajo pristavi SDS, temveč obrtniki-delavci na strokovno združbeno polje!

V mariborski oblasti se je sestavila kandidatna lista na mnogih obrtniških sestankih, celokupen strokovni pokret pa se je za volitve združil v akcijskem komiteju s sedežem v Celju, ki uravnava volilno organizacijo za obe oblasti.

Tako, tu so naše odprte karte, sedaj pa pridejo na vrsto oni »gospodarski zastopniki slovenskega obrtništva, trgovstva in industrije«, ki odkreajo stanovskim strokovnim obrtniškim organizacijam čistost njih pokreta.

G. Ogrin, kje je ostala politična obrtniška organizacija SLS — Jugoslov. obrtna zveza? Zakaj nastopa SLS, zakaj ne pustite v ospredje obrtniške organizacije SLS?

je ne postavi za slovensko trgovstvo kandidatne liste in se ogibljuje zveze, katere načelnik ste?

Pokazali smo Vam odprte karte in da se pomerno, kdo je zastopnik obrtništva, trgovstva in industrije, povejte, na kakšnih obrtniških zborovanjih, na sestankih trgovskih gremijev in sestankih industrijcev, ste postavili Vaše kandidate? Ali smatrate sestanek pri »Struklju«, na katerega so prišli le povabljeni, skoraj sami somišljeniki SLS in nekateri Vaši ožji osebni pristavi, kot voljo večine slovenskega obrtništva, trgovstva in industrije, da ustvarjate pokret, ki bazira zgolj na politični mrznosti? G. Ogrin kot voditelj Jugoslov. obrtno zveze in g. Jelačin kot načelnik Zveze trgovskih gremijev, sta pustila svoje stanovske organizacije, katerim načeljuje — in s pismenimi vabilii vabila svoje pristave, da ustvarijo združeno stanovsko listo obrtnikov, trgovcev in industrijcev. Na stanovsko organizacijo obrtnikov, trgovcev in industrijcev, ki so edine predstavnice gospodarskih krogov, sta pozabila!

Vas vodi v boj politična mrznost do SDS, — bo strokovnih organizacij, združb, društev, zvez in gremijev pa je, da prvič javno poudarijo, da so edine upravičene zastopnice slovenskih obrtnikov in trgovcev ter si kot take, vsled Vašega neprimerne nastopa, priborijo zastopstvo v zbornici.

Slovenski gospodarski krogi se bodo znali opredeliti. Iz kandidatnih list boste imeli priliko obrati do kosti vsakega posameznega kandidata, klerikalni listi so že pričeli z ostudnim osebnim bojem — obrtništvo, trgovstvo in industrija pa bodo šli v boj za uveljavljanje svojih stanovskih organizacij, na katere so bili in bodo ponosni!

Argus.

Klerikalni falzifikatorji zopet na delu!

G. Lovro Petovar nam piše:

Gospod urednik, v današnjem »Slovenec« čitam odgovor na moje ugotovitve, ki se tičejo razgovorov z g. Ogrinom in Jelačinom. Glasilo klerikalne stranke pravi, da moje navedbe niso točne ter trdi, da eksistira zapisnik, v katerem sem jaz v imenu SDS pristal na porazdelitev zborničnih mest, kakor so jo želeli klerikalci. To je drzna laž. Moji razgovori z g. Ogrinom in Jelačinom so bili zgolj privatni in več ali manj slučajni, bili so neobvezno razpravljanje o možnosti kompromisa. Naravno je, da o njih nikdar nismo sestavljali nobenega zapisnika. Ker takega zapisnika ni, ga jaz tudi nikoli podpisati nisem mogel, a tudi g. Ogrin in Jelačin ne. Ako ima »Slovenec« tak zapisnik, potem ima v rokah falzifikat in kdor mu ga je dal, je prosti falzifikator.

Lovro Petovar.

Ivanjčevci, 20. avgusta 1926.

Politične beležke

Volilni sestanek klerikalcev

Šloč se je vršil pri Struklju prav tako slabo obiskan volilni sestanek obrtnikov, kakor je bil tamkaj slabo obiskan prvi splošni volilni sestanek SLS. Z malimi izjemami so se odzvali povabilu na sestanek sami pristavi SLS. Glavno besedo so imeli znani klerikalni agitatorji stavbnik Ogrin, mizar Rojina in krojač Ložar, ki jih ima SLS že dolgo let med obrtniki za neke »paradežmešne«. Za napredno javnost novejšje je le to, da se je tega sestanka udeležil kot klerikalni pomočnik tudi g. Jelačin ml. Glavni predmet govorov so bili histerični politični izpadi proti SDS ter proti reprezentantom strokovnih obrtniških organizacij. Med govorom g. Ložarja se je začel prepir in splošen dirinč. Iz umljivih vzrokov so voditelji sestanka odklonili sklicanje javnega obrtniškega shoda v Ljubljani. Vsa prireditelj je pokazala, da je v Ljubljani jako neznačen del obrtnikov, ki se ogreva za klerikalno komando v obrtniški zbornici.

V boju za gospodarsko samostojnost

Klerikalci pravijo, da gre pri volitvah v trgovsko in obrtniško zbornico za gospodarsko samostojnost Slovenije in so sklenili z radikalnimi in radičevskimi eksponenti volilni dogovor, po katerem naj ne postavijo kandidatov trgovske in obrtniške organizacije, ampak ti eksponenti z odobrenjem klerikalne stranke. Na sestankih, ki jih sedaj sklicujejo veletrgovci g. Jelačin in industrijec g. Ogrin, ki pa so skrajno borbo obiskani, govorita oba gospoda o potrebi enakopravnosti. »Slovenec« goni svojo avtonomistično lažno, dr. Korošec Pridiguje po shodih o neodvisnosti Slovenije ter grini proti centralizmu, njihov zavzelek minister Pušelj pa odgovarja v »Kmetiškem listu«. »Dr. Korošec, ki si kaj rad domišlja, da je velik politik, sedaj po shodih mlati svojo prazno slamo. Odkrito moramo povedati, da smo takih vsakdanjih puhlic že do grla siti. Politika je vendar skrb za javen blagor! Kako pa skrb za ljudski blagor politik, ki samo hujša in zahteva novih žrtov od uboge ljudstva — ali kakor pravi dr. Korošec — od države. Potem pravi »Kmetišk list«, da tak vpilat samo kriči: »Država, dai dal! Razsipaj, delaj nove dolgeve!« Glasilo mimisita Pušlja torej pravi, da dr. Korošec prazno slamo mlati, ko govori o neodvisnosti Slovenije in o potrebnosti beograjske centralizma. S tem odgovarja ob-

enem tudi g. Jeličinu ml. in g. Ogrinu, ki ponavljata na svojih »zaupnih« sestankih dr. Koroščevo besedo. »Kmetišk list« pravi, da država ne more več dati, kakor da, ker ne sme razsipati in delati novih dolgov. Vprašanje je sedaj, kako naj ti gospodje ustvarijo gospodarsko samostojnost Slovenije, če se niti med seboj, ko imajo vendar na svoji strani vlado, ne morejo dogovoriti, da bi država kaj več dala za Slovenijo kakor pa doslej.

Dr. Nikić je vzel radičevce na muho

Zagrebska »Domovina«, glasilo ministra dr. Nikića, poroča, da ima podpredsednik Radičevce seljaške stranke Josip Predavec kot predsednik Seljaške banke v Zagrebu 6000 Din mesečne plače, na leto torej 72 tisoč dinarjev. Banka, katere delničarji so v glavnem seljaki, pa je drugo leto ne izplačuje nobene dividende. Za preteklo leto 1925 je izkazala dobiček, ki je približno enak plači Josipa Predavca. »Domovina« vprašuje, kako so mogli člani ravnateljstva oziroma nadzorstva Seljaške banke dovoliti tako gosposko in tudi med kapitalisti ne baš običajno plačo svojemu predsedniku Predavcu. — Nadalje piše dr. Nikićev glasilo: »Ko je dnevi tisk objavil znano afero dr. Mačka o 107.000 Din, je prinesel Radičev »Dome« vest, da bo medstrankarska anketa to afero preiskala, do tedaj pa se bo dr. Maček umaknil iz političnega življenja. Ker pa ponovno vidimo dr. Mačka na javnih političnih shodi Radičevce seljaške stranke, smo prepričani, da je anketa to afero preiskala, ker se je dr. Maček zopet pojavil. Objavite, gospoda, zapisnik te ankete, ker smo tudi mi nekoliko radovedni!«

Radić o obtožbi dr. Nikića in o svojih ministrih

Po seji HSK je Radić razložil obtožbo proti ministru za šume in rudnike dr. Nikiću tako-le: »Najprej je dr. Kežman v imenu odbora treh pravnikov predložil zaključek, da se je odbor prepričal, da je obtožbeni material, predložen od 36 poslancev, tako resen, da se sprejme sklep za vložitve interpelacije in izločitve anketnemu odboru. Posledice bodo vrlo resne, ker obstoji 10 dokumentov, ki so za dr. Nikića silno porazni. Njegova demisijska po pomenila eksekucijo! Javnosti pa teh dokumentov zankrat ne bomo izročili, ker ne maramo prejudicirati. Dali pa smo obtožbo podpisali tudi našim ministrom, ker je to splošna interpelacija za Narod. skupščino.« In tako se je tudi g. Pušelj znal med obtoževalci dr. Nikića. Kako pa Radić komandira svoje ministre, se vidi iz njegove nadaljnje izjave: »Ministre smo vse poslali v Beograd. Naj tam delajo! Namerali so v Tuzlo, kjer se vrši gospodarska konferenca. Toda s tem bi potratili dva dni. Ministri so se radi tega sicer jezili, toda jaz sem jim priporočil, naj sicer vzemo resno, ker vlada mora biti v permanentni!«

Spomenica naše vlade o bolgarskem posojilu

Pariz, 20. avgusta. Jugoslovenska vlada je poslala Svetu Društva narodov spomenico o vprašanju bolgarskega posojila in je poslala prepis vsem članicam Sveta. V tej spomenici predlaga beograjska vlada Svetu, naj se kot potrebni begunci smatrajo le oni, ki so se povrnili na Bolgarsko po vojni in ki jih je vsega skupaj le 43.000. Od tega števil pa je treba odbiti 5000 beguncev, ki so se vrnili v Jugoslavijo. Spomenica predlaga nadalje, naj Društvo narodov povabi zastopnike bolgarskih sosed k sodelovanju v Svetu Društva narodov, kadar se bo razpravljalo o bolgarskem posojilu. Zahteva tudi, naj se ustvari kontrolna komisija, ki naj bo sestavljena iz predstavnikov obeh držav. Spomenica pravi končno, da so ti pogoji bistveni za ustvaritev oziroma, ki naj bi omogočilo končno pomirjenje med balkanskimi narodi.

Odbor za izenačenje davkov

Beograd, 20. avgusta. Skupščinski odbor za izenačenje davkov, je po daljšem odmoru danes nadaljeval delo. Na dnevnem redu so bili členi, ki govorijo o davku na zgradbe. Čl. 31. do 34. so bili sprejeti brez bistvenih sprememb. Pri čl. 35 je bila živahna diskusija. Ta člen določa, kako dolgo so osvobodene davka nove zgradbe in sicer pritrilne za pet let, enonadstropne za deset let, dvonadstropne za 15 let in večnadstropne za 20 let. Opozicija je zahtevala, da se vse nove zgradbe brez razlike osvobodijo za 20 let davka; nato je vladna večina predlagala za vse zgradbe 15 let. Odločilnega sklepa ni prišlo, kakor tudi ne o čl. 36, ki govori o tem, kdo ima plačevati davek, lastnik ali najemnik.

Pašičevo zdravje

Beograd, 20. avgusta. P. O. zdravju g. Nikole Pašića se razširja že par dni v beograjskih političnih krogih alarmantne vesti. Danes je prejel radikalni poslaniki klub iz Monte Carla brzojavno obvestilo od g. Sokolovića, tajnika g. Pašića, v katerem se javlja, da je zdravstveno stanje g. Pašića izvirno, Pašić se po dosedanjih dispozicijah vrne koncem meseca v Beograd.

Radikali vložili pritožbo proti obč. volitvam v Beogradu

Beograd, 20. avgusta. N. Nositelji oficijelne radikalne liste pri zdajnjih občinskih volitvah v Beogradu g. Gjoka Karajovanović je vložil danes pri Državnemu svetu pritožbo proti občinskim volitvam v Beogradu. V pritožbi se zahteva razveljavljanje občinskih volitev in se navajajo nekatere nepravilnosti, ki so jih zagrešili demok.

Nevarni zapletljajji neposredno pred ženevskim zasedanjem

Kako si hoče Španija izsiliti stalen sedež v Ženevi. — Vznemirljiv položaj v Tangerju. — Resni francoski glasovi. — V Londonu mislijo, da vsebuje »madridska pogodba« tajne določbe. — Zenimiva italijanska izjava.

1. Pariz, 19. avgusta.

Vesti, ki prihajajo iz angleških virov in po katerih se zadnje čase opazja sumljivo gibanje v Tangerju in okolici, se bolj povečujejo vznemirjenje, ki ga kaže francosko časopisje vled poslednjih izjav španskega diktatorja Primo de Rivero in njegovega zunanjega ministra Yanguasa o tem tako delikatnem vprašanju. Pojavljajo se celo glasovi, ki pravijo, da mora stati za vsem gibanjem Španija, ker so izbruhili nemiri v severni Afriki ravno tri dni po izjavi španskih merodajnih činiteljev glede zahtev po Tangerju.

»Temps« pravi, da bi Francija lahko podpirala špansko tezo, ako bi jo podpirali prepričevalni razlogi. Ali list ne odobrava načina, kako so spravili vso zadevo na površje komaj par dni pred začetkom konference Društva narodov, ki se bo bavila z enim najtežavnih in najživahnih vprašanj o miru v Evropi. List ve, da vztraja italijanska vlada na svojih zahtevah glede Tangerja in pripominja, da bi bilo pričakovati, da se ta zahteva premoti v prijateljskem duhu z ozirom na prisrčne odnose, ki jih hoče ohraniti Francija z Italijo in na blagohotno stališče Anglije, ki ga kaže londonska vlada po sestanku Mussolinija z zunanjim ministrom Chamberlainom. Sedaj pa se je debata o Tangerju nepričakovano zasukala vled izjav de Rivero. »Temps« se zdi razumljivo, da je španski diktator naš sedaj nastopil s svojo zahtevo, ako pomislimo na razne okoliščine, v katere je prišla madridska diplomacija. Francija mora imeti obzira do španske vlade, že zaradi sodelovanja pri pomirjenju Maroka in zaradi važne vloge, ki bo vsakakor pripadla Španiji na jesenskem zasedanju Društva narodov, od katerega je v toliki meri odvisen bodoči razvoj francoske politike. Z druge strani bi Anglija, ki si je nadelo do Španije gotove obveznosti, ki jih pa ni mogla držati vled zahtev Nemčije, da ima sama vstopiti v Društvo narodov, morala bila pripravljena popustiti Španiji, ako bi ji dala druge koncesije. Čeprav želi Francija, da bi Španija obdržala svoje mesto v Društvu narodov, vendar misli list, da se ne bi smel doseči kompromis, ki naj bi olajšal vstop Nemčije v Društvo narodov na račun Francije.

»Liberté« piše, da je de Rivero v svojih izjavah predvideval dogodek, ki so tudi res nastopili in ki so posledica slabe strani tangerške statuta, sklenjenega leta 1923. List vprašuje, zakaj so neki stalno odrekli Italiji zahtevo po sodelovanju na upravi Tangerja, ko ima vendar iste pravice kot ostale signatarne države. Z druge strani pa je treba pripomniti, da sodelovanje Italije nikakor ne bo mogla rešiti tega perečega vprašanja. Rešitev bi se dala doseči le tako, da se odstopi Tanger s svojo como Španiji, ki naj zato da Franciji Casablanca. Toda taka transakcija je nemogoča, ako računamo s skrajno občutljivostjo Angležev glede vsega, kar se tiče gibraltarske ožine.

London, 20. avgusta. Merodajni krogi se boje, da bi vztrajanje Španije pri svoji za-

htevi po stalnem sedežu v Svetu Društva narodov okrepilo tudi stališče Poljske, iz česar bi se zopet izcimilo staro nasprotje med Francijo in Nemčijo. Angleško časopisje, zlasti levitarsko, je precej vznemirjeno. Smatra namreč, da bi zahtevo Španije po združitvi Tangerja s španskim Marokom smatrali za dokaz, da zasleduje madridska vlada agresivno politiko in da skuša pokazati svetu, da je Španija prvovrstna sila, in da ima zato pravico do stalnega sedeža v Svetu. Mislijo tudi, da ima špansko-italijanska pogodba tajne določbe, ki bi utegnile izvesti vznemirjenje na Sredozemskem morju. Nadalje se boje, da bi Francija pod Poincaréjem zahtevala gotove koncesije za Poljsko, kar bi moralo dovesti do nesoglasij z Nemčijo. »Times« pišejo, da ne morejo podpirati zahtev Španije po Tangerju in ne odobravajo njenega poskusa, da bi spravila zopet na površje vprašanje, ki bi imelo v sebi toliko možnosti mednarodnih nevarnosti, kakor je ravno tangerjsko.

Pariz, 20. avgusta. Po angleških vesteh se še par dni orežajo znaki, ki govorijo za veliko opasnost, ker se pojavlja revolucionarno gibanje. Za včeraj je bila napovedana splošna stavka vled splošne nezadovoljnosti Špancev in domačinov z upravo Tangerja. Vsa plemena v tangerjski coni zunaj mesta so izražala svoje simpatije in zagrozila, da vdru v Tanger, da se udeležujejo pri demonstracijah slavljujočih. Uprava mesta je sporočila konzulat, da orožniki in policija ne bi bili dovolj močni za vzdrževanje reda, ker so vsi Španci in domačini oboroženi. Konzularni zbor je imel sejo, da razpravi o tem, kako naj se odstrani nevarnost. Diktator Primo de Rivero je baje obljubil, da pošlje španske čete, ki naj zasedejo mesto v zaščito zasebnih imovine. O kritičnem položaju so obveščene tudi angleške, španske in francoske vojske, ki so zasedane v pristanišču. Italijanska kolonija v Tangerju je zelo razburjena zaradi izjave de Rivero, v kateri zahteva večjo udeležbo Španije pri upravi mednarodne tangerjske cone. Ugledni domačini, ki so razburjeni zaradi francoske policijske uprave, so predložili zastopniku sultana v Tangerju petico. Položaj je vsakakor vznemirljiv, ne mislijo pa, da preti neposredna kriza.

Rim, 20. avgusta. Eden odgovornih funkcionarjev zunanje ministertva je izjavil inozemskim novinarjem, da Italija še ni prijavila v tangerjskem vprašanju nobene konkretne zahteve, ker ji je le to namet, da je zaradi njenega prestiza kot sredozemska sila ne izključijo od pogajanj glede Tangerja. Tudi ni res, da je Italija poslala v London spomenico glede svojih želja v tem vprašanju. Zankrat gre le za razgovore med Rimom in Londonom. Italija doslej še ni opustila svoje rezerviranosti. Zato zunanje ministertvo še ne more povedati svojega mnenja o izjavah španskega diktatorja Rivero glede Tangerja. Madridska pogodba nikakor ne veže Italije v tangerjskem vprašanju, ali njenega stališča do Društva narodov. Italijanski zastopniki podojejo v Ženevo brez vezanih rok, ako se izvzamejo obveznosti, ki jih nalaga locarska pogodba.

Demokratski mirovni kongres

Francesco Nitti o Italiji. — Francoski general proti vojnam.

Pariz, 20. avgusta. Bivši italijanski min. predsednik Nitti je imel na mednarodnem demokratskem mirovnem kongresu govor, v katerem je dejal, da je prišel na kongres v lastnem imenu in da ga ni poslala kakršnakoli socialna ali politična organizacija. Obžaloval je, da Italija nima pravega parlamenta in svobodnega časopisja. V Franciji namerava ostati, dokler se razmere v Italiji ne spremenijo. Nitti je v svojem nadaljnjem govoru dejal, da je svoboda ravno tako važna kakor mir. Najslabši parlament je se vedno boljši kot nobeden. Brez svobode in brez parlamentarizma ni mogoče odkriti pravih služil miru. Diktatura je v začetku res prijetna, vendar je politika osebne nesposobnosti, odrekajna in lenobe. Zaupati moramo demokraciji, da bo zagotovila svetu mir, ki je s svobodo neločljivo vezan.

Za Nittijem je povzel besedo francoski general Verraux, ki je najprej ostro nastopil proti vojni in vojnemu duhu. Izjavil je, da gre Pasteurju, ki je rešil neskončno več življenj, večja slava, kakor Napoleonu, ki je ugonobil stotisoče ljudi.

Nemški demokratski poslanec Bergstrasser je izjavil, da ve vsakdo, da je udeleževanje ideje evropskega mira v prvi vrsti odvisna od nemško-francoskih odnosov. Mirna invazija Bievillea je mnogim Nemcem dokazala, da napreduje ideja mira na obeh straneh.

Revolucija v Nicaragui

London, 20. avgusta (brž). V republiki Nikaragui je izbruhnila revolucija. Boji divjajo na raznih krajih države. Posebno mnogo vojaštva je padlo, ko so uporniki razstrelili oklopni vlak, ki je vozil vladne čete. Kakor poroča »Daily Mail«, so zakrivilo revolucijo Zedinjene države, ki niso hotele priznati vlado pod predsedstvom Chamorre. Uporniki so zavzeli dva okraja, vladne čete pa so zopet zasedle nekaj važnejših krajev.

Nikakih pogajanj med Belgijo in Nemčijo

Bruseli, 20. avgusta. Sedanja vlada se ne bo spuščala v nobena pogajanja glede vrnitve Eupena in Malmédya Nemčiji. S tem želi izraziti, da izžubila nemško časopisje mnogo časa, ako razpravlja o možnosti takih pogajanj v trenutku, ko je Belgija v finančnih težavah.

Ministrski predsednik Jaspars je izjavil, da se oficijelna poznanja glede Eupena in Malmédya niso nikoli vršila in se tudi ne bodo.

Nemčija povabljen v Ženevo

Berlin, 20. avgusta. d. Vojaki tajnik Društva narodov je brzojavno sporočil, da je za 30. t. m. sklicana komisija za proučevanje reforme Sveta Društva narodov. Seja te komisije je bila sklicana na inicijativno predsednika Sveta Guanija (Uruguay), ker je prišel povoljen odgovor iz Londona. Nemčijo bo zastopal pariški poslanik von Hösch.

Naša delegacija na interparlamentarni konferenci

Beograd, 20. avgusta. r. Danes je odpravila naša delegacija za interparlamentarno konferenco, ki se prične v Ženevi 24. t. m. Delegacijo tvorijo gg.: Velizar Janković, Voja Marinković, Ljuba Popović, Salih Baljić, dr. Ljudevit Kežman, dr. Andrej Gosar in Ranko Dostanić, tajnik predsedništva Narodne skupščine.

30 občin v Srbiji v rokah SDS

Beograd, 20. avgusta. r. Po vladnih poročilih so samostojni demokrati zmagali pri občinskih volitvah v Srbiji v 18 občinah. »Reč« ugotavlja, da so ta poročila netočna. Samostojni demokrati so si priborili nad 30 občin.

Zvišanje železniških tarifov v Belgiji

Bruseli, 20. avgusta. s. S. 1. septembrom se bodo na belgijskih železnicah povišale osebine in blagovne pristojbine za 10%.

Ponesrečen portugalski minister

Lizbona, 20. avgusta (brž). Notranji minister se je pri avtomobilski nezgodi težko ponesrečil. Začasno vodstvo notranjega ministertva je prevzel mornariški minister.

Nov podmorski predor

Tokio, 20. avgusta (brž). V kratkem začno vrtati predor za železnico, ki bo vezala Japonsko z otocjem Kiučiu.

Nadzorovanje oboževanja

Bern, 20. avgusta. d. Vojska podkomisija za pripravo razorožitvene konference se je na več sejah bavila z važnim vprašanjem nadzorovanja oboževanja. Sklenila je z večino glasov predlagati nadaljnje objavljanje vojaških letnih poročil in ustanovitve osrednjega organa v Ženevi, ki naj sestavi dosežene ugotovitve. V Ženevi naj se ustanovi tudi komisija nepristranskih strokovnjakov, ki naj prouče pritožbe glede kršitve pogojev za razorožitev in preišče, ali je oboževanje poudeljen držav agresivno, ali defenzivno. Proti temu predlogu so se izjavile Anglija, Zedinjene države, Italija, Japonska, Švedska in Chile.

Naši kraji in ljudje

Pozor volilci v Zbornico za trgovino obrt in industrijo!

Da ne bo zmot in slepomise-
nja, je treba ugotoviti, da je v
volilnem lokalu (Kolodvorska
ulica št. 8), ki ga razglasa »Slo-
venec« kot nekaj stanovski vo-
lilni lokal obrtnikov in trgov-
cev, podružnica in ekspozitura
SLS. Kandidatska lista, ki se tu
s trudom pripravila, bo kleri-
kalno-politična lista, sestavljena
na od strani SLS in njenih za-
veznic.

Od poklicanih stanovskih or-
ganizacij že objavljena lista
druženih in stanovskih zaved-
nih obrtnikov z imenom »Stan-
ovska lista obrtniških organi-
zacij ljubljanske in mariborske
oblasti« nima z zgoraj omenje-
nim klerikalnim volilnim loka-
lom nobene zveze. Prav tako
tudi ne stanovska lista trgov-
cev, ki jo razglase drugi teden
poklicana strokovna zastopstva
trgovcev v Sloveniji. Tudi ta li-
sta bo izraz nadstrankarskih
strokovnih interesov, ki počejo
imeti nič skupnega s klerikalno
politiko in njenim konsumar-
stvom.

Pazite, da Vas ne prevarajo
in poučujte svoje tovariše!

Strokovni volilni odbor.

Redka najdba starinske knjige

V zagrebški zakladnici bolnici je našel te
dni neki nameščeneec zavoda redko histo-
rično knjigo Brskal je po starih listinah v
kleti ter našel na prvo matično knjigo
»Bolnišnice usmiljenih bratov iz L. 1804.«
To je prva matična knjiga, v kateri so za-
beleženi bolniki, ki so bili sprejeti na leče-
nje. Uradni jezik je bil takrat še nemški
in matična knjiga je bila tako urejena, da
so bili na eni strani izpisani moški paci-
jenti, na drugi pa ženske bolnice.

Matična knjiga beleži bolnike, ki so se
zdravili v zavodu skozi 16 let. Njena vse-
bina je zanimiva tudi po statistiki. V 16.
letih, od L. 1804. do 1820. je bilo sprejetih
v zavod vsega skupaj 145 bolnikov, 111
moških in 34 žensk. Naše ljudi bo po-
sebnost zanimalo izvedeti, da je bila prva
pacientinja, ki se je zdravila v zakladnici
bolnici, Rajhenburžanka Ana Baonon. Pri-
šla je v bolnico s poškodbo na glavi.

Redko knjigo je izročila uprava zavoda
mestnemu historičnemu muzeju, ki zbira
vse stare knjige in listine, nanašajoče se
na zagrebško prošlost.

Vprašanje krematorija v Zagrebu

Naša mesta pogrešajo še marsikatero
moderno napravo, ki bi poboljšala zlasti
higijske razmere. Pravkar se debatira v
Zagrebu o zgraditvi mestnega krematorija.
Ta debata je bila načeta prvič še pred
desetimi leti, toda so jo vedno odstavili z
dnevnega reda, bodisi iz tehničnih, bodisi
iz principijelnih razlogov. Med tem pa
vztraja zagrebški mestni fizikar na zgra-
ditvi krematorija, in sicer iz čisto higi-
jenskih in finančnih vzrokov.

Površina zagrebškega pokopališča znaša
sedaj okoli 80 jutrov zemlje. Stari grobovi
se prekopavajo, kosti ekshumirajo, kar
stane ogromno denarja, a prostora je še
vedno premalo. Sami ekshumacijski stroš-
ki so znašali lanske leto nekaj manj kot
20.000 Din, za nakup novega pokopališke-
ga zemljišča je potrebovala občina četrti mi-
lijona dinarjev, okoli 100.000 Din pa je bi-
lo izdatkov za planiranje. Ta praksa traja
že deset let in vsako leto na novo oropa
občinsko blagajno zagrebškega mesta za
znatne novice.

Zagrebški mestne očetje pa so tako kon-
servativni, da počejo po smrti zgoreti v
plamenih, temveč vztrajajo na tem, da se
krematorij ne sme zgraditi. In vendar ho-
če veljati Zagreb v vsakem oziru za vzor-
no moderno mesto. Krematorij je njegova
neobhodna potreba in higijski razlogi, ki
govore za njegovo postavitve v Zagrebu,
bi bili merodajni danes tudi že za Ljub-
ljano.

Te dni je izšlo v »Prager Tagblattu« (št.
185.) zanimivo poročilo o grupi 20 jugo-
slovenskih grafikov, ki so razstavili svoja
dela v Krasoumni Jednoty, prirediteljci te
razstave. Nemški kritik Lehman piše v
svojem uvodu, da se jugoslovenska umet-
nost sicer ponaša z vplivom zapada (Pra-
ge, Pariza, Dunaja in Monakovega), a da
se vključuje temu upira temu vplivu. V tem
pogledu je Lehmanovo poročilo slično z
mnenjem umetniškega referenta v »Basler
Nachrichten« (od 16. julija). V Baslu se je
namreč vršila razstava izključno zagreb-
skih grafikov. Lehman povdarja poleg ba-
kropisa posebno lesorez (Gjurič, Orlič, Lav.
Kralj), v katerem vidi jugoslovensko no-
to. Nadalje piše Lehman doslovno v pre-
vodu:

Vlado Filakovac je risar, ki nenavadno
sigurno in krepko karakterizuje; Lavoslav
Kralj dosega kot bakropisec izredno lepe
baržunaste tone, ki čisto spominjajo po-
polnoma na risbo z mehkim svinčnikom na

lijona dinarjev, okoli 100.000 Din pa je bi-
lo izdatkov za planiranje. Ta praksa traja
že deset let in vsako leto na novo oropa
občinsko blagajno zagrebškega mesta za
znatne novice.

Zagrebški mestne očetje pa so tako kon-
servativni, da počejo po smrti zgoreti v
plamenih, temveč vztrajajo na tem, da se
krematorij ne sme zgraditi. In vendar ho-
če veljati Zagreb v vsakem oziru za vzor-
no moderno mesto. Krematorij je njegova
neobhodna potreba in higijski razlogi, ki
govore za njegovo postavitve v Zagrebu,
bi bili merodajni danes tudi že za Ljub-
ljano.

Nemški glas o razstavi ko- legija jugoslov. graf. umet- nikov v Pragi

Te dni je izšlo v »Prager Tagblattu« (št.
185.) zanimivo poročilo o grupi 20 jugo-
slovenskih grafikov, ki so razstavili svoja
dela v Krasoumni Jednoty, prirediteljci te
razstave. Nemški kritik Lehman piše v
svojem uvodu, da se jugoslovenska umet-
nost sicer ponaša z vplivom zapada (Pra-
ge, Pariza, Dunaja in Monakovega), a da
se vključuje temu upira temu vplivu. V tem
pogledu je Lehmanovo poročilo slično z
mnenjem umetniškega referenta v »Basler
Nachrichten« (od 16. julija). V Baslu se je
namreč vršila razstava izključno zagreb-
skih grafikov. Lehman povdarja poleg ba-
kropisa posebno lesorez (Gjurič, Orlič, Lav.
Kralj), v katerem vidi jugoslovensko no-
to. Nadalje piše Lehman doslovno v pre-
vodu:

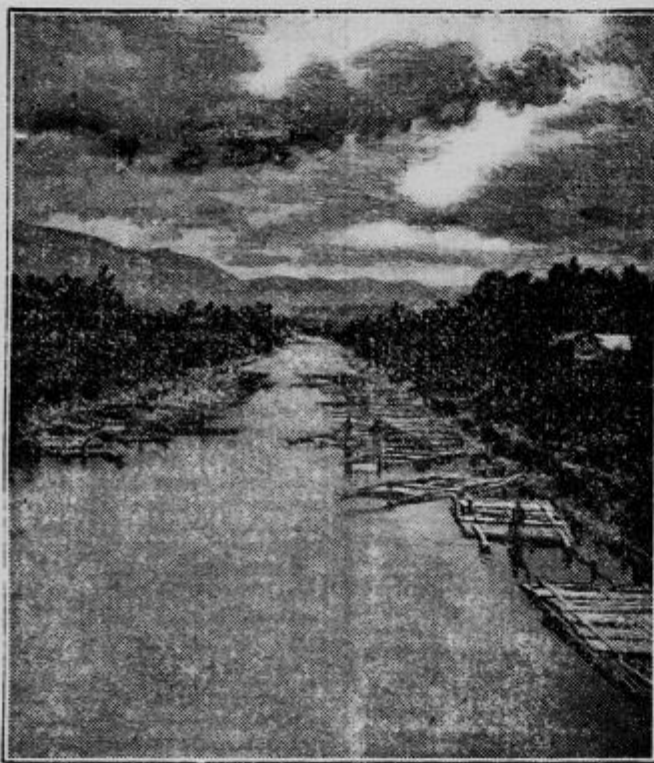
Vlado Filakovac je risar, ki nenavadno
sigurno in krepko karakterizuje; Lavoslav
Kralj dosega kot bakropisec izredno lepe
baržunaste tone, ki čisto spominjajo po-
polnoma na risbo z mehkim svinčnikom na

hrapavem papirju; M. Gjurič podaja z ve-
likanskimi litografijami in lesorezi (nalik
stenskimi slikam) bolj ilustrativno vsebino,
je sicer nekoliko suhoparen, a ima mnogo
solidnega znanja. Orlič dosega v drugače
tako masivnem in trdem linorezu neverjet-
no lahko tankopotezne konture; Matej
Sternen prinaša lastni portret, ki je podan
s prav nenavadno virtuoznostjo (mit ganz
ungewöhnlichem virtuosen Schmiss), čeprav
prej slikarsko nego grafično delo — saj
monotipije pravzaprav ne bi smeli šteti k
pravi grafiki

Velika tatvina dolarjev v Brežicah

Iz Brežic nam javljajo o veliki tatvini
amerikanskih dolarjev in razne zlatnine.
Orožniki v Brežicah in tudi druge bližnje
orožniške postaje intenzivno zasledujejo
drznega in premetenega tatu. Tatvina se je
izvršila na Veliki smaren v vasi Zakot, ki
steje približno 300 prebivalcev. Mlad mo-
ški s športno čepico in precej čedno opravl-
jen, ki se je potepal po brežiškem okraju,
je vporabil ugodno priliko ter smuknil med
pol 14. in 16. uro, ko so bili domači od-
sotni, v stanovanje mlinarja in posestnika
Antona Drečnika. Začel je brskati po om-
arah in shrambah ter je končno našel na
izredno bogat plen. Pobral je dva ameriška
bankovca po 50 dolarjev, 3 bankovce po
20 dolarjev, 3 zlatnike po 20 dolarjev, 2
bankovca po 100 Din, mnogo zlatnine, ta-
ko zlate prstane, ušane, kakor tudi razno
obleko. Tat je odnesel s seboj gotovine in
blaga v skupni vrednosti za 17.000 Din. Iz-
ginil je brez vsake sledi. Drzna tatvina je
izvalila med prebivalstvom veliko senzaci-
jo in razburjenje. Ukradeni dolarji repre-
zentirajo po dnevnem tečaju približno vred-
nost 12.500 Din.

Polzela

Savinja ob Polzeli

s privezanimi splavi in kopalščem Olepševalnega društva na desni.

Ob bistri Savinji leži v kotu, ki ga
tvorita gozdna Dobroveljska planina
in z vinogradi obraščen holmec Sv. Mi-
klavža prijazna vas Polzela, ki je vsled
idilicne lege, vsled miru in zdravega
podnebja kot izhodišče za krasne izlete
v bližnjo in daljno okolico jako priljub-
ljena mnogim letoviščarjem, posebno
Hrvatom in Srbom.

Če potuješ iz Celja po državni cesti,
ki vodi v Ljubljano, ali po železnici, ki
teče čisto vzporedno, te že odda-
leč pozdarvi častita Gora Oljka, kjer je
Izidor ovčice pasel,

lepo žvižgal, lepo pel...

Kmalu zazreš še holmec Vimperk s
cerkvico sv. Nikolaja in si skoro nato
pri farni cerkvi, kjer je spravljeno okost-
je Sv. Teodorja.

Tu se ti odpre pogled na vso vas. Na
desni jo čuva lep, moderno urejen grad

— Seneg, na levi pa zgodovinsko ta-

borišče Komenda, nekdanji samostan
komendatorjev, ki jih je razpustil Jo-
žef II.

Hrano in stanovanje si oskrbiš v go-
stilnah gg. Cimpermana, Jelena, Oreš-
nika in drugod — lahko pa tudi pri pri-
vatnikih, pri Tonu, Vibihu ali drugje.

Da otresesh prah s svojih čevljev, kre-
ni h komaj 5 minut oddaljeni bistri Sa-
vinji, h kopalšču, ki ga je na inicijativu
dr. Cervinke postavilo Olepševalno
društvo. Razen tople in čiste Savinje
imaš na razpolago še pesek za solnčenje
in čolničke. Če imaš raje slap — se po-
daš k enemu od treh jezov.

Poleg polurnih izletov v šeneške bu-
kove in smrekove gozdove ter v nepo-
srednji bližini lahko izletiš v uro od-
daljene Braslovce, središče hmeljarstva,
ki ga tudi na Polzeli ne boš pogrešal.
Od Braslovč, ki slove tudi radi krasne
lege, vodi cesta v Letuš, odtod v Rečico
ob Paki, odkoder se lahko vrneš z
vlakom na Polzelo.

V nasprotno smer je Sv. Peter in dalje
Zalec — opustiš pa ne smeš Novega
Klostra. Prej kakor v eni uri dosežeš
na Vimperk, odkoder se ti nudi krasen
razgled po vsej spodnji Savinjski dolini.
Še lepši razgled nudi Gora Oljka, ki je
oddaljena dve uri. Zanimiva je vsled
krasne razgleda, vsled stare umet-
niške slike v glavnem oltarju. Ima dve
ladji nadzemno in podzemno. Obok na-
dzemne ladje je zanimiv radi tega, ker je
brez opore in zidan iz samih drobnih
kamenčkov. Na Oljki lahko prenočiš —
ali pa nadaljuješ pot v Šoštanj ali Vele-
nje in odtod v zdravilišče Topolšičico.

Nekoliko daljši so izleti proti jugu.
Obiščeš lahko 600 m visoko Grmado,
Mrzlico itd.

V nedeljo jutraj te peti vlak odpelje
na Rečico, odtod nadaljuješ vožnjo z
avtomobilom v Logarsko dolino — tam
pa vzemi v roke Badjuro in si izberi
primerno turo.

Vsega je v izobilju. Imaš čist, zdrav
zrak, imaš solnce, bistro vodo in imaš
še nekaj kar je v mnogih letoviščih
pogrešati — mir — prijazno ljudstvo
in zmerno cene.

Za promet je preskrbljeno, saj vodi
tik ob vasi železnica, skozi vas dobra

Ni repriza!

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
Prvič v Ljubljani!

„V krempljih...“

Senzacionalna pustolovna drama v 6 velikih dejanjih iz mitskih breznic in oceanskih
brodov. Strahovita katastrofa na morju katere posnetki so stali 1.000.000 dolarjev.
Mladini vstop prepovedan

Kino „Ljubljanski dvor“. Najmodernejši in najboljši kino v Ljubljani. Tel. 730

avtocesta, od katere se odcepi vse pol-
no širih in ožjih poljskih cest in poti,
ki so vse v jako dobrem stanju. V vasi

je poštni, telefonski in brzojavni urad.
Če pa te zanimajo evropske novice, se
posluži radia, ki je tu tudi že doma.

Jugoslovenski šahovski turnir v Ljubljani

Senzacija dneva: Furlanijev poraz.

Včerajšnje V. kolo se je odlikovalo po
izredno srditih in trdovratnih bojih. Po-
sebnost živahne bile borbe med Rupnikom
in Pircem, dr. Singerjem in Furlanijem,
Didzinskim in Vidmarjem, Vogelnikom in
Jonkejem ter Jerošovem in Grenčarskim.
Polovico partij je bilo po šurnem boju pre-
kinjenih in se je vršilo nadaljevanje po-
polodne z nič manjšo ljutostjo in trdovrat-
nostjo.

V turnirju A je kot prvi že ob 10.25 zma-
gal Agapijev. Njegov nasprotnik Acimo-
vič je napravil v Aljehinovi obrambi v 7.
potezi odločilno napako, ki jo je Agapie-
jev izrazil kar najenergičneje. Napadel je
rošadno postojanko, jo razbil, ne mamec se
za izgubo trdnjave na damskem krilu in
odločil igro v najkrajšem stilu že v 23.
potezah. — Silno zamotano se je razpre-
del na češki način branjeni damski gam-
bit med Rupnikom in Pircem. Po dolgo-
trajni borbi je zmagal Rupnik ob 12.20 v
52. potezah z premočjo enega kmeta v ze-
lo težavni končnici trdnjave z dvema kme-
tom. Proti trdnjavi z enim kmetom. —
Riesl se je kot črni branil proti Kalabar-
jevemu damskemu gambitu z budimpe-
štansko varijanto. Kalabar je zmagal v le-
pem doslednem stilu ob 13.45, porabivši 40
potez. — Nad 6 ur 45 minut je trajal boj
med Grenčarskim in Jerošovem, ki se je v
damskem gambitu branil na češki način.
Jerošov je ugrabil kmeta, nasprotnik kma-
lu izravna izgubo, a zašel je v časovno
zadrego. Ljuta borba se je nadaljevala z
navidezno menjajočimi se šansami in je
končala ob 17.45 remis. — Partija inž. Te-
kavčič-Tot je končala remis.

Prof. Nikola Kozomara je radi nenadne
obolelosti odstopil od turnirja in se zato
po paragrafu 19. turnirskih pravilnika čr-
tajo vse od njega igrane partije.

V turnirju B je prvi zmagal C. Vidmar
v sicilijanki nad močnim Didzinskim. Na-
sprotnik se je ljuto branil, vendar je v
časovni zadregi izgubil par kmetov in v
30. potezi nato kapituliral. — Zelo živahna
in razburljiva je bila indijanka Rožič-Kul-
žinski. Rožič je zavzel kma' u boljšo po-
zicijo, a je ni prav izrazil izprezledal je
celo na dlani ležečo, takoj odločilno pote-
zo. Zato se je igra vlekla do 44 poteze
in je mogel Rožič šele ob 13.25 nadvla-
dati nasprotnika z veliko materialno pre-
močjo. — Še dalje časa je valovala bor-
ba med Marjanovičem in Dumlečem, ki se
je proti otvoritvi s kraljevim kmetom bran-
nil na Aljehinov način. Dumleč je dobil 2
kmeta in je zmagal v 53. potezah ob 13.55
po težki končnici. — Nad vse trdovratno
sta se borila Drnovšek in Poljakov. Zuc-
kertortova otvoritev je prešla v zamota-
no srednjico, iz katere se je razvila te-
žavna končnica treh proti trem kmetom,
ki je končala remis.

Nedvomna najtežavnejša je bila škotska
igra med dr. Singerjem in Furlanijem. Spo-
četka je imel Furlani navidezno boljše šan-
se, napravil pa je kasneje nekaj slabših
potez. Dr. Singer je v nadaljnjem razvo-
ju za izboljšanje svoje pozicije žrtvoval
tekača za dva kmeta in zmagal po 37 po-
tezah v mojstrskem slogu, prodirajoč s
treimi prostimi kmeti na damskem krilu.
Ljubljanski favorit Furlani je izgubil s tem
svojo prvo partijo. — Krasen je bil dam-
ski gambit z ortodoksno obrambo med Vo-
gelnikom in Jonkejem. Po skrbno izvedenih
pripravah je otvoril Vogelnik približno v
20. potezi napad naravnost na kralje-
vo rošadno krilo. Nasprotnik se je branil
trdovratno in kar najbolje. Beli dolgo ni
mogel prodreti. Črni je zašel končno v
velike časovne stiske, naka se je Vogel-
niku posrečil prodor in je zmagal ob 17.40
po 48. potezi. — Mrzlikar je bil radi iz-
stopa prof. Kozomare prost.

Stanje po V. kolu (radi odstopa prof.
Kozomare nekoliko izpremenjeno): V tur-
nirju A: Kalabar, Rupnik in Tot 3; inž. Te-
kavčič 2 in pol (1); Agapijev, Jerošov 2

in pol; Mrzlikar in Pirc 1 in pol; Riesl 1
(1); Acimovič 1.

V turnirju B: Furlani, dr. Singer in Ro-
žič 3 in pol; Drnovšek, Didzinski 3; C.
Vidmar, Vogelnik 2 in pol; Dumleč, Kulžin-
ski, Poljakov 2; Jonke 1 in pol; Marjano-
vič 1.

V današnjem VI. kolu igrajo: V turnir-
ju A: Jerošov-Acimovič, Riesl-Agapijev,
Pirc-Kalabar, Mrzlikar-Rupnik, Grenčar-
ski-Tekavčič, Tot je prost. V turnirju B
pa: C. Vidmar-Kulžinski, Poljakov-Rožič,
Dumleč-Drnovšek, Furlani-Marjanovič, Jon-
ke-dr. Singer, Didzinski-Vogelink.

Damski turnir.

Gospa Sava Šerban je premagala gospo
Vero Černe, gđe Vera Vadjal pa je po-
razila gđe Sonjo Lapajne. Gđe Mira Je-
lačinova je bila prosta.

Simultanka.

Danes, ob 7.30 zvečer, priredi v restav-
raciji »Zvezdi« turnirski voditelj, mojster
Vlad Vuković iz Zagreba veliko simultan-
ko s poljubnim številom igralcev. Vabljeni
vsi prijatelji šaha.

Zaplenjene šole

Novosadska »Tribuna« poroča, da sta tr-
govec z lesom Slavko Milošević in žena
Petra Tot-Segedijska iz Sente tožila državo
za izplačilo 20.000 Din ter jima je sodiš-
če tudi priznalo to zahtevo. Radi te raz-
sodbe so se pojavili v gimnaziji in štirih
osnovnih šolah eksekutorji ter zaplenili
vse šolske klopi, katedre ter sploh vso
šolsko opremo, ki je last erarja. Na pro-
test direktorja gimnazije so eksekutorji
izjavili, da bo vsa zaplenjena oprema pro-
dana na javni dražbi, ako ne bo erar v 14
dneh izplačal dolga. — Vprašanje je sedaj,
ali je tega škandala kriv divji prosvetni
minister Radić ali njegov naslednik. Vse-
kakor bi se pri 13milijardnem proračunu
pač lahko dobilo 20.000 Din za porabljen
kurivo, da bi ne bilo treba prodajati šol
na dražbi.

Težke obsodbe po novem tiskovnem zakonu

Netočno je, da sem izjavil, da je članek,
radi katerega je bil odgovorni urednik
»Kmetijske lista« obožčen, napisal na
okrajnem sestanku Radićeve stranke z.
Roman Bende po informacijah nekega
Spanička iz Rogaske Slatine. Izjavil
sem, da je odgovornemu uredniku poslal
dotični članek po g. A. Prepeluhu g.
Andrej Kelemine, a da se je po toza-
devnih informacijah ugotovilo, da je iste-
ga spisal po naročilu poslanca Kelemi-
ne z. Roman Bende po podatkih seje
okrajne organizacije Slovenske Kmet-
ske stranke v Rogatcu, a v glavnem g. Spa-
nička.

Dr. Drago Marušič

kot zagovornik Milana Mravljeta.

Pred sodniki

Ob zeleni Ljubljani leži lepa vas, v ka-
teri domujejo sami junaški lovci. Ker vedo,
da sloga jati, so se združili v lovsko dru-
štvo in z zelenimi klobuki na glavi ter hodi-
jo s smrtinosnimi risankami v rokah za div-
jačino. Lansko zimo se je priklatlila v vas li-
sica in uboge kokoši so padale kot cvetlič-
je glavnice pod koso; a lovci se zaman pri-
segali maščevanje krvolovnih roparici. Tedaj
je pa predlagal neki lovec, naj ji nastavijo
past. Rečeno, storjeno; kmalu je čepel za
vasjo »železen maček« prevezan k zapušče-
ni tepki. Pa je neko deževno noč odnesel vrag
lisico in past, a lovci so se nato spogleda-
vali. Lisica ni hodila več ropal, torej se je
vnela, a neznane jim je odnesel past in li-
sico. Za lisico jim ni bilo, a za pastjo so po-
izvedovali in nekdo je res trdil, da je videl
tisto noč pod drevesom zelenega možica
Jožo, ki je odvezal past in jo vlekla s seboj.
Zeleni Jožo, ki je lovec z dušo in telesom,
je baš ribaril, ko se mu je približala lov-
ska komisija. Ko je zvedel, česa ga dolže, je
prebledel do črnih nohtov in zarjul: »Tako
torej plačujete mojo zvestobo? Najzvestejši
vaš član sem bil; zeleni klobuček mi je na
glavo že skoro prirastel in zdaj naj bom
tat? Sram vas bodi!« Vsačani pa so šli dalje
k orožnikom in kmalu je dospelo na sodiš-
če dolgo pisanje: Tako in tako je, Jože bo
krivec. Jože se je prišel zagovarjati, kozja
brada za zelenim klobukom je trepetala, oči
so jezo mežikale, ko je zagovarjal svojo
nedolžnost. Zmagal je in zmagoslavno od-
hajal. Tam med sodnikom in zapisničarjem
pa se sedel prijazen gospod, ki je Joži v
slovo pokimal in dejal: »Jože, vi ste zado-
voljni, jaz nisem!« »Kaj?« se je začudil
Jože, »ali vaša velja ali sodnikova?« Sodnik
se je Joži nasmešnil: »Danes je veljala
moja, a gori pri vzklizeni razpravi ne vemo.
Ta-le gospod je državni pravdnik, ki se
samo pritožuje, če mu sodbe ne ugajajo.«
Jože je odkrival in se jezil nad prijaznim
gospodom, ki ga je tako prevaral s svojo
priznanostjo. Zdal pravi Jože, da je onemu
gospodu odpustil, saj je pri deželnem sodiš-
ču sedel drug gospod, ki se tudi pritožuje,
a je vendar rekel, da vzklize ne velja in da
mora Jože ostati doma.

Kulturni pregled

Marija Germanova okrevala. Iz Prage
poročajo, da je znana ruska gledališka umet-
nica Marija Germanova okrevala od svoje
boleznj ter se izjavila pripravljeno, vstopiti
zopet v praško secesijo Hudožestvenikov.
Po njenem nasvetu se skupina ne razide,
temveč obnovi. Umetnica nastopi prvič po
svoji boleznj v glavni ulogi Ostrovskega hi-
storične drame »Vasilisa Melentijeva«, po-
tem pa bo nastudirala s svojim ansamblom
»Češnjev vrta« od Čehova in Dostojevskega
»Brate Karamazove«.

Gavrilo Princip je postal, kakor poroča-
jo z Dunaja, junak nove drame pisatelja
Hansa Kefke. Delo se imenuje »Napoleon
ali nevidna deklica«.

Program Komornega gledališča na Du-
naju. Dunajsko Komorno gledališče, ki je
zadnja leta skoro popolnoma počivalo, ob-
novi dne 1. septembra svoje delovanje pod
ravnateljem Wenzlerjem. Njegov program
bo internacionalen. Skušal bo napraviti iz
svojega gledališča nov centrum evropske
kulture, radi katere se bo igral strogo iz-
bran repertoar. Otvoritvena predstava bo
»Faust« nemškega pesnika Lenaua, potem
pride na vrsto Milan Begović s svojo »Pu-
stolovščino«, angleški in francoski avtorji,
februarja meseca pa bodo gostovali na odru
Komornega gledališča Hudožestveniki iz
Moskve pod Stanislavskim in z igralko Ger-

manovo. Predvideno je tudi gostovanje an-
sambla »English Players«, ki igra Shawove
komade pod direktnim pisateljevim nad-
zorstvom. Pridoljne leto obišče oseboje
Komornega gledališča Jugoslovije in Čekoslo-
vaško.

Puccinijev spomenik. Kakor poroča
»Messaggero«, se prepeljejo Puccinijevi
smrtni ostanki v njegovo vilo Torre del
Lago. Prenos bo zelo svečan in prireditveni
odbor stoji pod protektoratom italijanskega
kralja. Obenem je italijanska vlada naroči-
la pri nekem kiparju Puccinijev spomenik
za 150.000 lir.

Aleksander Moissi bo igral v berlins-
kem gledališču »Tribuna« ulogo Hjalmar
Ekdala v Ibsenovi »Divji raci«.

Vergilovo slavo v Italiji. Dne 15. okto-
bra bodo praznovali v Rimu 2000letnico Ver-
gila. Istočasno se postavi pesniku spomenik
v Mantovi.

Fran Milčinski v nemščini. Zagrebški
»Morgenblatt« od 15. avgusta priobčuje Fri-
dolina Zolne prozo »Zadnje potovanje go-
spoda Kociperja«. Prevod je oskrbel an-
onimen avtor.

Pecije Petrovića »Zemlja« v knjigi.
Knjigarna Kugli v Zagrebu je izdala naj-
novejšo dramsko delo Pecije Petrovića
»Zemlja« v knjigi. Drama je izšla v zbirki
»Kazališne biblioteke«.

Mladen Čop,

glasoviti žentilveni slepar, ki se je pojavil
te dni v Zagrebu v uniformi angleškega
pomorskega kapitana in se zopet »ženil«.
Bil je aretiran na cesti in izročen sodišču.

Domače vesti

Mogočno naraščanje SLS v Beogradu

Ko so bile beograjske občinske volitve pri kraju, so listi naše dične SLS zelo povzdigovali zmago davidovičevcev, med katerimi je eden glavnih komandantov frazmozonski mojster g. Veljković, ostale stranke in zlasti tudi g. Bobić pa so klerikalci prav hudo v nič devali.

Zamislite si moje zaprepačenje, ko sem sedaj izvedel, da je »Slovenec« na ta način popolnoma zamočal ogromni uspeh SLS pri teh volitvah. SLS je, kakor znano, edina braniteljica katoliške vere v nesrečni Jugoslaviji. In kdo je v Beogradu za žetnik katoliške ideje in torej kriv od krvi naše SLS? G. Bobić, tisti g. Bobić, ki je dobil nad 2000 glasov in ki je moral doživeti, da ga glasilo našega g. škofa prezira, poveličujoč uspehe frazmozona Veljkovića! Neverjetno, a vendar resnično. V beograjskih listih čitam namreč sledečo okrožnico, ki so jo prejeli pred volitvami volilci katoliške vere:

«Kot predsednik odbora za zgraditev katoliške katedrale v Beogradu, se obračam na vas, da 15. t. m. glasujete kot dober katolik za to listo.»

Katoliška lista, kar je toliko kakor lista SLS, je torej dobila ogromno število glasov. In vse to nam je »Slovenec« zamočal! Na Turškem očitno nekaj vré, kaj se bo skuhalo, ne vem. M. A. C.

Diplomatske vesti. Za poslaniškega svetnika v Pragi je imenovan Ivan Gerasimović, dosedaj v Madridu; za poslaniškega svetnika v Varšavi Milovan Prodanović, dosedaj v Tirani; za generalnega konzula v Helsinkisu pa profesor Ivan Šajnović.

Brzjavka čeških oficirjev, vojnemu ministru Trifunoviću. Češkoslovaški oficirji so poslali poveljnost svojega povratka na Češkoslovanstvo vojnemu ministru generalu Dušanu Trifunoviću iz Maribora sledečo zahvalno brzjavko: »Zapuščajoč Vaše krasno kraljestvo, smatram češkoslovaška vojna Sola za svojo dolžnost, da se vam g. minister ter celemu troimenemu narodu še enkrat zahvali za redko gostoljubnost in izraz simpatije, katerih je bila naša češkoslovaška voja Sola deležna ves čas svojega potovanja v Jugoslaviji. — General Jamet. — Češkoslovaški oficirji so prišli v Maribor vsi dekorirani z odlikovanji, katera so prejeli dan prejeli od kralja na Bledu. Krasote Bleda niso mogli dovolj prehlaviti.

Polovična vožnja za duhovnike. Po odredbi ministra saobračaja bodo imeli od sedaj naprej tudi duhovniki, ki dobivajo od države draginske doklade, pravico do polovične vožnje na državnih železnicah, kakor vsi ostali državni nameščenci.

Nov portret kraljevske dvojice. Znani slikar Josu Bužan se mudi že več dni na Bledu, kjer slika kralja in kraljico.

Zvišanje oskrbnine v bolnicah. Z odlokom ministra za narodno zdravje se je zvišala oskrbnina za bolnike v III. razredu splošne bolnice in bolnice za ženske bolezni v Ljubljani od dne 1. aprila 1926, na dnevni 30 dinarjev, oskrbnina v III. razredu bolnice za duševne bolezni v Ljubljani-Studenču pa od istega termina na dnevni 25 dinarjev.

Čebelarstva razstava v Dubrovniku. V Dubrovniku se bo vršil jutri kongres jugoslovenskih čebelarjev. Istodobno se odpre čebelarstva razstava v prostorih tamkajšnje učiteljske. Za udeležnike kongresa in posetnike razstave je prometno ministristvo dovolilo polovično vožnjo na vseh državnih železnicah.

Rade Pašić v konkurzu. Beograjsko sodišče prve stopnje je na zahtevo Jovana Neškovića zaradi dolžnih 11.500 Din razpisalo konkurz nad celokupnim premoženjem Radomira Pašića. Za upravnika konkurzne mase je določil odvnetnik Stojadinović. Z razglasom je objavljen konkurz ter so pozvani vsi upniki, da prijavijo svoje terjatve do 18. septembra.

Zveza mest Jugoslavije. V Beograd pripe tekom prihodnjega tedna zagrebški župan arhitekt Heinzel. Posetil bo novega beograjskega župana dr. Kumanudija ter bo ob tej priliki padla definitivna odločitev glede ustanovitve zveze jugoslovenskih mest.

Ameriški poslanik g. Prince. ki se že dalj časa mudi na Bledu, je izjavil, da je pripravil predavati v prihodnjem zimskem semestru na ljubljanski univerzi o aktualnih vprašanjih, ki zanimajo našo kraljevinu. Predaval bo v srbskohrvatskem jeziku.

Znižanje prosvetnega budžeta. Specialna komisija, sestavljena iz načelnika ministrstva prosvete, je dovršila elaborat o znižanju prosvetnega budžeta za 10 odstotkov. Znižanje znaša nekaj nad 7 milijonov dinarjev. Več se baje nikakor ni dalo privediti.

Izpremembe v bodočem voznem redu. 16. in 17. avgusta se je vršila v generalni direkciji naših železnic konferenca zastopnikov vseh oblastnih direkcij. Razpravljali so o predlogih, ki jih bodo naše železnice predlagale na mednarodni konferenci o novem voznem redu. Vozni red nekaterih brzavotkov bo izpremenjen v smislu, da se doseže nov prihodek s tujimi državami. Konferenca je nadalje razpravljala o željah tujih držav glede pospešenja Simplon-ekspresa ter sklenila, da se prične z reduriranjem neizbranih osebnih vlakov po enakem principu za vse oblastne direkcije. Budžet naših železnic zahteva varčevanje, ki se brezpogojno mora izvesti.

Narodni poslanec g. dr. Pivko je imel včeraj sestanek volilcev v Novi vasi pri Ptuj, nočjo pa zboruje pri Sv. Jurju ob luži, železnici, v nedeljo ob 8. zjutraj v Dramljah, ob 16. v Pristavi pri Šmarjah, zvečer se pripelje v Rogosko Slatino in zboruje v ponedeljek dopoldne pri Sv. Florjani pri Rogatu.

Dr. Pivkov »Carzano« v Italijanci. V Bologni je izšla v založništvu »Capelli« obsežna knjiga polkovnika Finzija, znanega iz dr. Pivkovih knjig »Carzano« pod naslovom »Il sogno di Carzano« v veliki osmerki. Knjiga ima 262 strani, mnogo slik in dokumentov v dveh delih. Prvi del obsega sodelovanje dr. Pivka do septembra 1917 v obliki pripovedovanja, drugi del pa dobesedno del dokumentov, ki jih je poslal dr. Pivko pred carzansko akcijo v Italijo.

Odpustanje delavcev iz železniške službe. Na mnoga vprašanja glede odpustanja delavcev iz železniške službe so se zagrebške »Novosti« o zadevi informirale na kompetentnem mestu ter doznale, da ima to odpustanje svoj razlog edino v nezadostnih kreditih, ki so v budžetu zagisurani. Nekateri službene panoge še niso pričele z odpustanjem, ker so si pravočasno zasigurala svote potrebne za izplačilo delavcem za gotovo dobo. Ako pa se končno ne otvorijo vsi krediti, ki so za to potrebni, se bo redukcija brezpogojno morala nadaljevati.

Mesto okrajnega šumarskega referenta je razpisano za okraje Ljubljana, Kamnik in Logatec s sedežem v Ljubljani, eventualno tudi drugo mesto, ki bi se izpraznilo po oddaji razpisane mesta. Prošnje je vložiti najkasneje do 5. septembra pri velikem županu v Ljubljani.

Himen. G. Anton Kovačič, lastnik tovarne peči na Viču, se je v Celju poročil z gospodično Justino Vošnjakovo iz ugledne slovenske celjske rodbine. Bilo srečno!

Slap Šumik na Pohorju nepristopen! Podravska podružnica SPD v Rušah naznaja: Vsled zadnjega neurja je narasla Lobnica odnesla in porušila vse brvi ter poskovala na več krajih drčo (rižo). K Ruški koči se pride preko Glažute-Plošove bajte (Beigot).

Vzornost županstva je brez dvoma na Vrhniki, ki še do danes ni spravilo toliko denarja skupaj, da bi plačalo svoje uslužbenca za mesec julij. Čudno gospodarstvo je to, če se neenkrat ne more plačati niti uslužbenec, za katere je vendar predvideno kritje v odobrenem obč. proračunu in se pobira davek nalašč za tozadevno osebo kot n. pr. za kožnega, poljskega čuvaja itd. Najlepše pa je to, da uslužbenci niso ostali le brez plač, ampak so dobili tudi odpoved, češ da ni denarja za vzdrževanje predpisane osebo. Odpovedi pa niso dobili od županstva ali obč. sveta, temveč od oskrbnitva, odnosno od nekakega gospodarskega odseka. Kako je kaj takega mogoče na Vrhniki, nam je nerazumljivo. Naj bi se za stvar zanimal sam gospod župan, katerega sliko je priobčil predzadnji »Ilustrirani Slovenec« sicer z laskavo pripomojo, da načeluje že dvajset let veliki vrhniški občini, ni pa pripomnil, da mu je po 12 letih županovanja pošel denar za kritje uslužbenških plač. Seveda, če bi se pa gospod župan sami ne utegnili pobrigati za denar, ki vendar mora biti nekje, potem bo morala pač nadzorstvena oblast pogledati, kje in kako se gospodari z denarjem, ki bi ga imeli prejemati občinski uslužbenci, pa prejmejo mesto zaslužka odgovorne po le Na Vrhniki se namreč različno govori.

Direkciji državnih železnic v Ljubljani. Pišejo nam: Najtežavnejše za potnika je, ako pride s prilgajo v kraj, kjer ni na postajah garderobe. Ako ni v bližini restavracije, da jo tam shrani, je primoran okrog prositi, da mu jo kdo shrani. Zato bi bilo nujno potrebno, da žel. direkcija ustanovi po vseh večjih postajah, kjer je večji tujski promet prilajne shrambe, n. pr. v Murski Soboti, Dolnji Lendavi, Ormožu, Slov. Konjicah, Rogoski Slatini, Slovenjgradcu, Šoštanjju itd. Upamo, da bo skušala žel. direkcija to vprašanje urediti kar bo železnici doneslo lepe dohodke, potnikom bo pa nudena velika ugodnost.

Društveno potovanje v Pariz od 11. do 30. septembra, organizira Tourist-Office v Ljubljani. Pot gre preko Inomasta, Buchsa, Zuricha (izlet na Pilatusberg 2133 m z vspenjačo) in Basela v Pariz, kjer se bodo izletniki mudili dalj časa. Ogled Versaillesa. Iz Pariza v Lyon, Marseille, Nizzo (izlet z avtomobili po gorski cesti do Mentona in na povratku preko Monte Carla in Monaca). Iz Nizze v Genova, Milan in Benetke preko Verone, Vicence in Padove. Celo potovanje bo trajalo 18 dni in stane za III. razred 4500 Din in za II. razred 5150 Din. V ceni je vračunena celokupna vožnja (železnica in avtomobili), popolna prehrana za 16 dni in stanovanje. Potne liste si mora vsak udeleženez preskrbeti sam, vizume pa lahko preskrbi Tourist-Office, Ljubljana, kjer se dobe vsa potrebna nadaljna navodila in informacije ter potovalni program.

Znižane najemnine za skladišča na Sušaku-Delta-Brajdlu. Ministrstvo saobračaja je z odlokom GDBOBR 6672/26 z dne 5. avgusta odredilo, da se počenši od 1. avgusta računajo na postaji Sušak sledeče najemnine cene: 1.) za prostor v magacinih Din 12 za m²; 2.) za prostore v pokritih šupah Din 7 za m²; 3.) za odprta skladišča Din 3 od m² (dosedaj Din 8). Upamo, da bo ministrstvo saobračaja vendarle spreminilo svojo dosedanj gospodarsko politiko ter s tem znižanjem skladiščnih najem-

nin pričelo reševati tudi ostala odprta vprašanja, posebno pa rešitev znižanja železniških tarif za postajo Sušak in pristanišče, v prvi vrsti za različne lesne izdelke.

Licenciranje merjascev v Prekmurju. Letos se je prvič vršilo licencovanje merjascev v Prekmurju, ki je po ondi veljavnem madžarskem zakonu obligatno. Pripeljanih je bilo 209 merjascev, od katerih je bilo 149 sposobnih, a 60 nesposobnih. Lastniki najboljših plemenjakov so dobili državno nagrado. V splošnem se opaža, da svinjereja v Prekmurju ni še na tako visoki stopnji kakor govedoreja. Znatno zaostaja za štajerskim ozemljem mariborske oblasti. Prav dobro so se pa obnesli subvencijski merjaški, katere je veliki župan poslal zadnja leta po znatno znižani ceni. Potrebno je, da se načeto delo nadaljuje in prihodnje leto zopet vrši licencovanje. Žeteti pa je tudi, da se omogoči nadaljevanje lepo započete dela izboljšanja z nadaljnimi posiljkami subv. merjascev, za kar pa enkrat ni proračunskih sredstev.

Železniška nesreča pri Skoplju. V bližini postaje Nova Sela na točviski progi v Macedoniji se je zgodila v četrtek težka železniška nesreča. Lokomotiva in trije vagoni so na nekem ovinku skočili s tira in zdrknili 10 m v globlino. Lokomotiva in vagoni so bili popolnoma uničeni. Smrtnih žrtev ni bilo, dva železničarja sta bila težko ranjena.

Cigani okradli gostača. V okolici Moravčev se je zadnji čas klatila ciganska družina, v kateri se bilo več mladih ciginov ciginčkov in lepih cigank. Ti so stikali povsod in ogledovali, kje bi mogli kaj izmakniti. V odmostnosti domačin sta se najbrže dva člana te ciganske družine splazila skozi okno v hišo gostača Janez Brodarja, ki prebiva v vasi Golezen pri Drtiji v moravški dolini. Pobrala sta gostača in njegovi ženi še izza poroke hranjeno zlatino, razno perilo, lepe ženske svilene rute in nekaj gotovine. Janez Brodar je s tem oškodovan za približno 2000 Din. Cigani so jih urnih krač nato popihali iz moravske okolice.

Vojak pri kopanju utonil. V Savi pri Zagrebu je predvčerajšnjim pri kopanju utonil podnarednik Ferdo Grabler, rodom iz Gjurgjevca. Oddaljen se je od brega in zašel v globoko vodo. Ker ni znal plavati, so ga kmalu zagrnil valovi. Do odsluženja roka mu je manjkalo le še 38 dni.

Oče streljal na svojega sina. V Zlataru v hrvaškem Zagorju je čevljar Juraj Svilben z revolverjem streljal na svojega 12 letnega sina, ki je živel pri svojem dedu in so mu bile namenjene tri četrtine dedovega posestva, dočim naj bi sin-čevljar dobil le četrtino očetovega posestva. Oče je bil svojemu sinu vsled tega tako zaviden, da je sklenil, da ga spravi za vsako ceno iz sveta. Dečka so prepeljali v bolnico, očeta pa so izročili sodišču.

Najden utopljenec. V St. Petru pri Novem mestu so predvčerajšnjim potegnili iz Krke približno petdeset let starega moža, čegar identiteta se doslej ni mogla ugotoviti.

Urasni damski jesenski in zimski plašči

najnoviših, modernih krojev so ravno kar dopeli. Cene izredno ugodne. Cenjene dame vabljeni, da si jih ogledajo pri trdki

Fran Lukič, pred Školjko št. 19.

Razstava konj na ljubljanskem velesojmu 8. septembra. Prijava za konjsko razstavo sprejema drž. žrebčarna »Selo pri Ljubljani«, odnosno premovalna komisija ob priliki premovalni. Iz prijavice mora biti razvidno: 1.) Popis konja (spol, pasma, barva, starost in poreklo: oče, mati). 2.) Lastnikovo ime in bivališče. 3.) Ime vzreditelja. 4.) V katero skupino se konj priklada. Razstava bo obsegala pet skupin: 1.) Kobilice z žrebci 2.) 3-4 letne kobilice; 3.) 2 in 1 letne žrebce, 4.) žrebce; 5.) gospodarske konje in to mrzlo kakor tudi toplotne pasme. Konje je prijaviti do najkasneje 28. t. m. 1024

Pozor planincim! Iz Trčiča nam pišejo, da se bo vršila v nedeljo dne 22. t. m. velika planinska veselica pri Krivnu na Slapu. Začetek ob 2. popoldne. Na sporedu srečlov z lepimi dobikci, šaljivo pošto, streljanjem in kegljanjem na dobitke itd. Sodeluje Železničarska godba »Sloga iz Ljubljane. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo planinske koče na Kofcah. Kdor pozna ta divni kotiček prekrasne doline pri Trčiču potni gočovi bodisi na bližnje vrhove Košute in Storčiča, ali pa do gradu g. barona Borna, mimo romantičnega hudčevega mostu. Na povratku pa na veselico, da doprinese tudi on mal kamen za nov udoben dom na planinski Kofci. 1159

Volno in bombaž za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobitte po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Stari trg 12, in Židovska ulica 4.

Divni »Hotel Luka« Njivice, Otok Krk, ima šele sedaj nekaj lepih sob prostih. Priporočamo! 1153

V nedeljo, dne 22. t. m. vsi na čajno LOTERIJO

v novootvorojeno trgovno k „Primožu“ v Radovljici.

Vsak obiskovalec naj v nedeljo kupi v trgovini pri Primožu v Radovljici en zavojček naše čajne specialitete za 6 Din da se prepriča o dobroti naše čajne mešanice, katere bode pri Primožu stalno v zalogi.

Komur je sreča mila, dobi v zavojčku število, na katero je zadel lep dobiček! Kdor zadene, naj se zgasi z zavojčkom s priloženo številko takoj pri lastniku trgovine, kjer dobi določeni dobiček. 2381

Ne zamudite ugodne prilike! Za mnogobrojen obisk se priporoča trgovina pri Primožu v Radovljici.

8. septembra 1926.

Iz Ljubljane

Novinarje prosi odbor, da pridejo danes ob 16.38 v čim večjem številu na glavni kolodvor, da sprejmo in pozdravimo svoje rumunske kolege in jim nato razkažejo mesto. — Predsednik.

Rumunski novinarji, ki se nahajajo na informacijskem potovanju po Jugoslaviji, si ogledajo danes dopoldne Bled in Vintgar. Na Bledu bodo gostje Zveze za tujski promet in blejskega tujkoprometnega društva, ki jim priredi opoldne balet v Parkhotelu. S popoldanskim vlakom se rumunski gostje vrnejo v Ljubljano, kamor prispejo ob 4.38 pop. Na kolodvoru jih pozdravijo predstavniki oblasti in ljubljanski novinarji, ki jim bodo nato razkazali mesto in jih povedli tudi na Grad. Zvečer ob 7. bo skupna večerja v restavraciji »Zvezda«, ob 21.55 pa se odpelja z nočnim vlakom na Sušak in od tam v Dalmacijo. Med rumunskimi novinarji se nahajajo odlični predstavniki rumunskega tiska, ki je izredno dobro razvit, saj imajo nekateri bukareški dnevnik do 200 tisoč dnevne naklade in uživajo novinarji v Rumuniji zelo tudi zelo velik ugled. Upamo in iskreno želimo, da v ljubljano naše lepe kraje in naš narod in oidejo z najboljšimi vtisi. Dobrodošli nam!

Običnske doklade v Ljubljani. Z naredbio velikega župana je mestna občina ljubljanska pobjaščena, da pobira v letu 1926, za delno kritje proračunskega primanjkljaja po vsem občinskem ozemlju 35% doklado na hišno najmanj 10% 135% doklado na vse ostale direktne davke, razen občinskih doklad in razen davka od telesnih delavcev.

Na ljubljanski glavni pošti imajo, kakor na vseh drugih večjih poštah, pisalne pulte. Zakaj pa so ti pulti bo težko uganiti. Za pisanje gotovo ne, ker bi bili drugače gotovo v vseh tistih izdobilnah, ki so določene za tintnike tudi tintniki napolnjeni s črnolino. Izmed vseh pultov ima samo eden tintnik in še ta je napolnjen s pepelom in služu, kakor izgleda, v druge svrhe. Ako hoče stranka kaj izpolniti, večkrat na zahtevo poštnega osebja, ji ne preostane drugo, kakor da gre domov ali pa v sosedno kavarno, kar tudi nekaj stane.

Policijski direkciji. Pišejo nam: V Florjanski ulici že dalj časa, posebno ob sobotah in nedeljah zvečer nimamo miru. Tepeži, prepiranje in vpitje je na dnevnem redu. Razgrajati ne puste v miru niti tuje lastnine. Tako je nekdo v pijani objestnosti vzel z okna posodo s cveticami, jo pod oknom razbil in potem pobegnil. Prosimo policijo, naj posveti malo večjo pažnjo nočnim večšam v Florjanski ulici.

Zatvoritev poti v Lattermannovem drevoredu ob priliki jesenske pokrajinske razstave. Dne 28. avgusta 1926 se začasno zapre pot, ki vodi v smeri razstavnih šotorov mimo velesejskih paviljonov proti pivovarni Union. Občinstvo se opozarja, da je javni prehod od 28. avgusta do 17. septembra 1926 skozi navedeni del Lattermannovega drevoreda nedopusten, ker pripada ta čas jesenski pokrajinski razstavi.

Češkoslovenska obec poŕadja v nedeli 22. t. m. vyjet na rybi a raky do Zaloge. Odjezd vlakom ob 14.15 odp. sučasnete se vsichni. 1155

Koncert

se vrši vsaki dan od 20—24 ure v restavraciji „POD SKALCO“ Mestni trg 11. 6109a

Vidovičev klub v Ljubljani vabi člane na članski sestanek, ki se bo vršil danes ob 8. zvečer v zadnji sobi Narodne kavarne v Ljubljani. Na sestanku poroča tov. predsednik Bajuk o prihodnjih učnih tečajih. Prijetje vsi in točno. Interesantom za Vidovičev dopisno šolo sporočamo, da bo otvorjen s 1. septembrom nov nižji tečaj. Informacije daje klubov tajnik Vladimir Kravos, Ljubljana, Narodni dom. Za pismene informacije priložiti znamko za odgovor. — Tajnik

Drobič iz policijske kronike. Od četrka do včeraj dopoldne ni bila izvršena nobena aretacija. Prijavljeni sta dve mali tatvini. Prodajalka mleka Katarini Pestotnik je tat odnesel tri vrče za mleko, vredne po 3 Din. Drugi tat je neki osebi ukradel manjšo svoto denarja. — Neki vesellak je razgrajal, drugi pa kalil nočni mir. — Konjaču su izročili psička, ker se je potepal okrog. — Zopet 2 prijavi radi kontumaca, 18 prijav pa radi prestopka cestno-policijskega reda.

Karambol na Karlovski cesti. Mehanik Peter Škafar se je peljal s svojo ženo in sinkom Rajkom na motornem kolesu po Karlovski cesti. Vozil je pravilno. Nasproti mu je v divjem diru pridrvel avto C št. 2615 (najbrže iz Zagreba) ter se zadel ob motorno kolo, ki se je močno poškodovalo. Obenem je dobil sinko Rajko pri karambolu lahke poškodbe. Škafar ima na motorju 4000 Din škode. Proti lastniku avtomobila je vložena ovadba. Ravno na Karlovski cesti je večkrat opažati brezobzirno divljanje avtomobilov in sicer ondi iz Hrvaške, ki prihajajo v Ljubljano preko Karlovca. Potrebna je eksemplarična kazen.

Tatvina. Žeparji se pojavljajo tudi na glavnem kolodvoru. Posestniku Martinu Jenku iz Tomačevega je včeraj žepar izmaknil iz žepa gotovino 250 Din. Jenko ni takoj opazil tatvine.

OBLEKE

lastnega izdelka Vam nud.

67

NAJCENEJE

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3.

Iz Maribora

Minister pošte in brzjava v Mariboru. V petek zvečer je povabil v imenu pridobitnih mariborskih krogov g. Weigl ministra g. dr. Superina, ko se je ta povrnil s Fale, v Grajsko klet na banket, da mu gospodarski krogi obrazložijo razne želje. G. Weigl je predvsem povdarjal potrebo po avtomatični telefonski centrali, ki je bila Mariboru že davno obljubljena. Minister dr. Superina je obljubil, da vstavi v prihodnji budžet tudi postavko za mariborsko telefonsko centralo. Na razloženo potrebo po direktni telefonski zvezi z inozemstvom, zlasti z avstrijskimi mesti, je g. minister obljubil, da se bo za zadevo zavezal in tudi zagotovil, da dobi Maribor v kratkem direktno telegrafsko zvezo za trgovske posle z Zagrebom in Beogradom. Na vprašanje glede napovedanega povzajanja poštinih pristojbin je odgovoril g. d. Superina, da se pristojbine povišajo samo za tri mesece, prebitki pa se razdelijo poplavljenecem. Včeraj si je minister ogledal najprej Kolodvorsko pošto in se prepričal, da je neobhodno potrebno novo poštvo poslopje. Za tem je obiskal glavno pošto, nakar je sprejemal uradniške deputacije. Po sprejetanju je izrazil svoje zadovoljstvo nad poslovanjem mariborskih pošt. Z dunaškim brzovlakom se je odpeljal minister pošte v Celje, da tudi tam nadzoruje pošto.

Demokratski sestanek, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgodni vročini so zborovalci, z zanimanjem sledili govornikom do polnoči in se živahno udeleževali debate. Poslanec dr. Lj. Pivko je stvarno poročal o političnem položaju ter na konkretnih dejstvih sporočil razveseljiv razmah smotrenega organizatoričnega dela demokratske stranke v Prekmurju, kjer najbolje napredujemo. V občini, ki se je vršil včeraj zvečer v polni dvorani gostilne g. Koskca, je prav dobro uspel. Kljub nezgod

Iz Celja

e— Povratek župana. Celjski župan dr. Juro Hrašovec se je pred par dnevni z dopusta, katerega je prebil na morju, vrnil in prevzel županske posle.

e— Vojaški aeroplan, ki se je pred par dnevi ob priliki pristajanja v Celju pokvaril, so popravili in so imeli avijatičarji v petek dopoldne v okolici Celja valjo, naka so odleteli proti Mariboru.

e— Steklina. Iz Maribora so pripeljali v Pasturev zavod v Celje 75letnega posestnika Grossa iz Rošpoha pri Mariboru. Pred tremi meseci ga je ugriznil na potu proti domu v ponočni uri neznan pes. Steklina je pri Grossu že v precej visokem stadiju.

e— Mestno gledališče v Celju. Kakor smo doznali, namerava dramatično društvo v Celju pridobiti za vodstvo mestnega gledališča g. Vala Bratina iz Maribora. Gospod Bratina je že pred leti uspešno vodil mestno gledališče. Želeli so, da bi se posrečilo pridobiti tega ali kakšnega drugega poklicnega režiserja, ki bi naše gledališče zopet dvignil in zbral okrog sebe zmogljive in marljive diletante, katerih v Celju nikakor ne primanjkuje.

e— Razhod društva. Mladinsko društvo »Svitanje« v Celju se je radi nedostajanja članstva razšlo.

e— Minister Šuperina v Celju. V petek dopoldne je prišel v Celje g. minister Šuperina, kateri je ob tej priliki revidiral tukajšjo pošto.

e— Ponočno razgrajanje. Celjska »Nova doba« piše: »Ponočno razgrajanje v Zavodni je zadnje čase postalo že upravi nezgodno. Razni pomočniki krokarji imajo tam gotovo v kakšni gostilni svoje zavetišče in ko se pijani vračajo v mesto s svojim tuljenjem po cesti, spravilo pokonci počitka potrebne ljudi. V noči od četrtka na petek je bilo ob pol enih in ob pol dveh tako razgrajanje, da so se peševalci zgrajali. Policijo, v katere področje gre tudi Zavodna, prosimo, da ukrene potrebno, da pridejo počitka potrebni ljudje do nočnega mira.« Res je, da se je v zadnjem času ponočno razgrajanje po mestu in okolici jako razpisalo. Da se ta pobalinska razvada odpravi, bo potrebno, da se javno ožigosa vse razgrajanje, pa naj pripada temu ali onemu stanu. Celjska policija je v tej stvari popolnoma brez moči. Njen statež znaša 27 moči, ki pa jih je precej dodeljenih v službovanje v Rogasji Slatini in Dobrni. Med ostalimi je nekaj bolnih tako, da je statež za službo veliko premajhen. V petek smo opazili v celnem mestu v službi samo enega policista na križišču pred Kredito banko, kar je vsakakor za Celje premalo.

e— Roparski napad. V torek zvečer so popivali v hotelu pri »Kronici« dva moška in dve ženski. Eden izmed moških je imel pri sebi precej denarja. Ko je ponoči odšel proti Savi, so ga napadli pri Glaziji najbrže njegovi pivski bratci ter mu pobrali gotovino v znesku 1000 Din in zlato verižico. Policija je družbo, ki je na precej slabem glasu, zaprla. Osumljen je znani županec, ki je pred kratkim odslužil kazen radi hudodelstva.

e— Sprememba trgovine. J. Zabukovškovo manufakturno trgovino v Aleksandrovi ulici št. 4 je prevzel trgovec g. R. Savnik.

Iz Trbovelj

t— Iz delovanja Kmetijske podružnice. Kmetijska podružnica v Trbovljah je sklenila na svoji zadnji seji, da kupi 3 plemenitih krav in telic, katere bo izročila zanesljivim živinorejcem v okrobo. Po poteku določene dobe postane živina njihova last.

e— Poselitveni Francu Zavrlu na Sv. Katarini je podružnica priznala nagrado v znesku 500 Din, ker si je zgradil vzoren hlev.

e— Sklenjeno je bilo, da se izroče poslom, ki so služili 30 let, na svečan način diplomam s primernimi nagradami. — Pokrajinske razstave v Ljubljani se udeležijo podružnice korporativno.

t— Pomoč za poplavlence. Podružnica »Rdečega križa« je nabrala v kratkem času 4338 Din, obema okoli 2200 Din, rudniški nametščenci sami pa preko 6000 Din. Občina se je obrnila na okrajno glavarstvo s prošnjo, naj ostane ves nabrani denar v Trbovljah, ki so zelo treple radi nalivov.

t— Lov na divje prašiče. Lovska društva v posavskih revirjih priredijo jutri 22. t. m. velik lov na divje prašiče na Kumu. Letos so se namreč te živali močno zaredile in napravile posestnikom obutno škodo.

t— Valo Bratina čita danes ob 20. uri v Trbovljah (Delavski dom) Toneta Seliskarja pesmi »Trbovlje«. Spored: Zimsko jutro. — Sedmorjenčki. — Placilni dan. Zaba vas. — Metvaški sprevid prizmatičnih krst. — Sarabanka. — Rudnik. — Umirajoči starci. — Minca. — Vprašanje. — Pogreb. — Kristus na kletci. — Pomlad. — Človeštvo. — Obup. Vsečlovečanska ljubezen. Odmor. Premišljevanje. — Vstajenje. — Naša pot. — Kristus in Antikristi. — Pesem revolucionarjev. Vstopnine ni. Sporedi, ki služijo kot izkaznice za udeležbo na poljubnem prostoru, so na razpolago

po 10 Din v predprodaji in zvečer v dvorani — pol ure pred pričetkom.

t— Voja dodelitev v Trbovljah. Z odlokom komande celjskega vojnega okrožja se ima vršiti voja dodelitev vseh obveznikov občine Trbovlje 29. avgusta in 5. septembra t. l. Razpored, katerega se ima udeležiti brez izjeme vsi vojaški obvezniki, bivajoči v tukajšnji občini, se bo vršil na prostoru pred gasilskim domom prostovoljnega gasilnega društva Trbovlje II, in sicer po sledečem redu na vsak dolečen dan ob 7. zjutraj: Dne 29. avgusta za obveznike roj. leta 1876. do vstetega letnika 1894, in dne 5. septembra za obveznike roj. leta 1895. do vstetega letnika 1905, ter za vse dajalce vprežne živine in vozov, kateri pa morajo biti navzoči osebno, to da brez živine in vozov. Tudi obvezniki letnikov roj. 1905. morajo biti navzoči, so pa kot hranilci oproščeni vojaške službe. Oni obvezniki, ki ne bodo osebno pri razglasitvi vojne dodelitve in ki bi svoje odsotnosti ne mogli zadostno opravičiti, bodo kaznovani z zaporom od 10 do 30 dni ali pa z globo od 500 do 1500 Din. Za upravičen izostanek se smatra potrdilo obč. urad. katero pa mora biti podpisano od g. gerenta, tajnika in dveh svetnikov, kateri s svojimi podpisi jamčijo za resničnost potrdila. Drugih upravičenj se ne bo jemalo v obzir, temveč bo vsak obveznik in dajalec živine in vozov kaznovan. Invalidnim in onim, ki imajo potrdila o stalni ali začasn. ni sposobnosti za vojaško službo, ni treba priti k tej razglasitvi. Oni obvezniki, ki so bili v letu 1920. — 1921. spoznani za stalno ali začasno nesposobni, a pozneje niso bili pri nadpregledu, morajo prav tako priti k tej razglasitvi.

Iz Metlike

m— Novo gasilno društvo na Božakovem. V Božakovem, prijazni vasi ob strmem obrežju Kolpe so ustanovili gasilno društvo. Društvo šteje že 40 članov. V nedeljo se je vršila blagoslovitev brizgalne, nato pa velika vrtna veselica. Blagoslovil jo je kaplan Vinko Lovšin s lepim vzpodbujajočim govorom, nakar so gasilci iz Metlike, Rosalnice, Drašič in Dragomlje vasi defilirali pod vodstvom podčelnika Rajmiera pred sreznim poglavarjem g. M. Kalkom. Skoro vse metliško prebivalstvo je bilo na Božakovem, pa tudi udeležba od drugod je bila številna. Zabavo je povzdiglo dobro igranje metliške mestne godbe in petje moškega in mešanega zbora metliškega Sokola. Vsestransko uspeša prireditelj je imela dober materijalni uspeh.

m— Prijet žepar. V torek, o priliki sejma, so pred gostilno Bratčič prijeli 46letnega nevarnega čeparja Vasa Trmčiča iz Brdjanov, srez Petrinja, ki je v gnetici izmuznil Ani Zugelj iz Otoka listnico z 200 Din. Toda žena je to zapazila ter s Trmčiča prijeli.

m— Sokolski piknik. Jutri, v nedeljo se bo vršil zlet sokolske dece in naraščaja ter članstva v Rajakovčevem lozu. Vabimo vse sokolske družine, da se udeležijo piknika s svojo dečo.

Naši onstran granic

p— Potni listi. Ni dvoma, da se bo strogo izvajal novi ukaz vlade, da se imajo izdajati potni listi samo v slučajih, ki so vsega vpoštevanja vredni. Ako vlada ne mara, da bi hodili italijanski državljani zapravljati svoj denar v inozemstvo, ima prav ali prav bi ne bilo, ako bi se v Julijski Krajini po napačnem tolmačenju ukaza odrekli našim ljudem potni listi za Jugoslavijo. Oblast mora vedeti že sedaj, da hojijo Slovenci od doma le v nujnih in potrebnih slučajih. Imajo rodbinske, sorodniške, kupčijske zveze, ki jih vodijo z Jugoslavijo. Ako bi se izdajali potni listi celo samo za izjemne slučaje, potem je gotovo, da bi mnogi hudo trpeli in bi bi marsikdo zelo oškodovan. Zgolj življenjski oziri veljavno uvideno postopanje pri izdajanju potnih listov Slovincem. Upamo, da tudi ne bo ovir glede dijakov, ki studirajo v Jugoslaviji. Italijanska vlada rada naglašja prijateljsko pogodbo z Jugoslavijo. Naj jo njene oblasti tudi izvršujejo. Pri potnih listih je prilika za to in dolžnost oblasti je, varovati interese vseh italijanskih državljanov doma in izven doma.

p— Proti prekinjanju. V pravilnik občinskega reda podgorške občine je uvrščen nastopni člen: V javnih prostorih je strogo prepovedana kletvina, kakor tudi vsaka beseda, ki žali moralo. Prestopki se kaznujejo z globo 10 do 50 lir.

p— Uspeh so imeli tatovi v stanovanju E. Spangherja v Trstu. Odnegli so mu 400 tisoč lir. Spangher je bil šel z družino na deželo. Izpraznjen blagajne se je izvršila s tako spretnostjo, da se vidi, kako so tatovi izurjeni v svoji stroki. O tatovih ni ne duha ne sluha.

p— Pred kazenskim sodiščem v Gorici je bil obsojen trgovec Stefan Uršič v Pončbi na 7 mesecev in 27 dni zapore. Prodajal je blago pod ceno, zaostajal s plačili in faliral po lastni krivdi. — Matej Marat in Jos. Krajc iz Podgora sta imela pri sebi nekaj municije in orožja, oblasti seveda nenaznanjenega. Obsojena sta prvi na 10, drugi na 3 mesece zapore.

p— Samotar. V Trstu se je zastrupil v svoji drogeriji 50letni Silvio Zanier. Pokojnik, ki je bil premožen človek, se je pred nekaj dnevi poročil s 40letno Palmiro Sofiatti. Zakaj je izvršil samotar, ni znano. Pri Zanierju niso našli nobenega pisma.

Sport

Službene objave LNP.

(Seja u. o. dne 18. VIII. 26.)

Podsavetni odbori so se konstituirali sledeče: upravní odbor: predsednik g. Jaklič, major v pok. I. podpredsednik g. Dorčec, II. g. dr. Bajič, I. tajnik g. Kuret, II. tajnik g. Batista, blagajnik g. Buljevič N., ostali odbor g. Dev, Pogorelec, Šircelj H., Matjašič, Kunaver, Kos, Lukežič, Malovrh, Kovač, Dečman, Bedjančič, Krell.

Poslovni odbor: predsednik g. Dorčec, tajnik g. Batista, blagajnik g. Buljevič N., odborniki g. Mahkovec, Budick, Barl, Bagia, Gregorič.

Kazenski odbor: predsednik g. dr. Bajič, tajnik g. Batista, odborniki gg: dr. Majcen, Gosar, Skofic, Kandare, Zajec.

Podsavetni kapetan g. Pelan.

Za prvo. jesensko sezono 1926/27 so se izrežali sledeči pari:

I. kolo: dne 19. IX.: I. razred: SK Ilirija; ZSK Hermes, SK Jadran; SK Sloven; II. razred: SK Svoboda; SK Reka, SK Slavija; SK Panonija.

II. kolo: dne 26. IX.: I. razred: SK Sloven; ZSK Hermes, ASK Primorje; SK Jadran; II. razred: SK Slavija; SK Reka, SK Svoboda; SK Panonija.

III. kolo: dne 3. X.: I. razred: ASK Primorje; ZSK Hermes, SK Ilirija; SK Sloven; II. razred: SK Slavija; SK Krakovo, SK Panonija; SK Reka.

IV. kolo: dne 10. X.: I. razred: ASK Primorje; SK Ilirija, SK Jadran; ZSK Hermes; II. razred: SK Krakovo; SK Reka, SK Slavija; SK Svoboda.

V. kolo: dne 17. X.: I. razred: SK Ilirija; SK Jadran, ASK Primorje; SK Sloven; II. razred: SK Svoboda; SK Krakovo, SK Slavija; SK Panonija. — Za prvo kolo se je izrežalo igrisče SK Ilirije.

Pozivljata se MO Maribor in Celje, da takoj izrežeta protivnika, najdalej do 24. t. m., kar mora imeti LNP do navedenega dne že v vednosti, v nasprotnem slučaju bo žrebal LNP.

Nadalje se pozivata oba navedena MO, da pripravita vse potrebno za redni občni zbor MO, ki se vrši redno meseca septembra. Predsednik je treba urediti blagajniške obveznosti z LNP-om. Na ta občina zbora bosta delegirana od LNP po en funkcionar in revizor LNP-a.

Dovoljuje se igr. Wenig (ISSK Maribor) nastop v prijateljski tekmi v nedeljo dne 22. t. m.

Nedeljski nogomet v Mariboru

SD Rapid: SK Cakovec. V nedeljo bo gostoval v Maribor prvak Medžimurja SK Cakovec proti mariborskemu prvaku SD Rapidu. Tekma bo gotovo zanimiva, ker Rapid že dolgo časa ni nastopil, ker se zadnje čase pridno in sistematično pod vodstvom svojega trenerja vadi. Tekma se prične ob 16.30.

TSK Merkur: ISSK Maribor. V nedeljo, 22. t. m. se bo vršila tekma med dvema jako nesorazmernima kluboma ob 9. ur. dopoldne. ISSK Maribor bo prvi nastopil v nedeljo po dolgem presledku. Ko je odšel prvi njegov trener g. Bohacs, je klubovo vodstvo po gostovanju »Sturma« iz Gradca najelo njegovega najboljšega igralca g. Wenninga, kot trenerja in obenem aktivnega igralca. Novi učitelj je jako inteligent in izborni vadi poverjeno mu moštvo. Ima seveda jako težko stališče, ker je moral začeti s trenajo popolnoma od početka. Vendar pa se mu je posrečilo tekmo 14 dni moštvo že toliko nadzorovati, da je že sedaj z njim popolnoma zadovoljen. Nedeljska tekma je le trenaj tekma, da bo trener spoznal svoje moštvo v igri in tako lahko postavil za bližajše se tekme stalno moštvo. Postava moštva za nedeljo je sledeča: Geuer (Kovčič), Koren, Miha, Stauber, Korošec, Kirbiš, Bratuž, Bertonec, Wenig, Vodeb in Skrobar. Že iz postave je razvidno, da je trener moštvo jako spremenil tako, da bodo prišli v prstev zopet stari, dobri in retinirani igralci, obenem pa tudi mladež, nadarjena moči. G. Wenigovo želimo pri njegovem trudopolnem delu obilo uspeha!

SK Ilirije nogometna sekcija. Za prvo moštvo ostane trening ukinjen že prihodnji teden. Kombinirano moštvo igra jutri, v nedeljo prijateljsko tekmo s SK Celjem v Celju. Sestava moštva razvidna v članski knjigi in v garderobi. Sestanek tekmovalne dnevne ob 19. uri v garderobi ob vsakem vremenu, obvezno! — Načelnik.

ASK Primorje (Hazen sekcija). V nedeljo zjutraj ob 9.30 trening za sledeče igralce: Ktamer, Kump, Rupelj, Hauptman, Sever, Jeglič, Modic, I. in II. Podboj I. in II. Kadič I. in II. Jenko, Vatovec, Jerina, Savič, Treo. — Načelnik.

Juniorske tekme za prehodni pokal SK Ilirije. Danes v soboto se sestanejo ob 17.30 v semifinalu Ilirija in Hermes. Finala se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 17. uri (ne ob 16. uri, kakor je bilo prvotno določeno). — Prehodni pokal SK Ilirije je izložen danes pri tvrdki J. Gorec. — Tekme za učešno darilo se prične v nedeljo 22. t. m. Ob 8.30 igra Panonija in Reka, ob 9.45 Mladica in Svoboda. Moste, kot tretji prigran v pokalni igri 14.30 Olimpija s premaganim tekmi Jadran; Olimp ter končno ob 15.45 Slavija in Triglav.

Prijateljska tekma med Ilirijo in SK Celjem se vrši v nedeljo 22. t. m. v Celju in ne v Ljubljani, kot je bilo prvotno nameravano.

ASK Primorje (Lahkoatletična sekcija). Danes se vrši na našem igrisču lahkoatletičsko prvenstvo in morajo biti na igrisču najkasneje ob 16. sledeči atleti: Perpar, Valtrich, Weibl, Močan, Arhar, Janowski, Vidic, Stunica, Slapničar, Persche, Zorja, A. Korčec, Slamič, Cimperman Maks in Cimperman A. Medica, Corradini, Vukmanović, Podobnik. — Vsak atlet mora prinesiti seboj opremo in sprinterice. — Opozoriam na točnost. — Načelnik.

Nogometno moštvo SK Bafa, poznate tovarne čevljar iz Zlina na Češkem, ki je nedavno zmagala nad A. C. Sparto, igra v nedeljo dne 22. t. m. v Zagrebu proti Haški.

Madžarska: Poljska. Pri tekmi med madžarsko in poljsko reprezentanco, ki se je vršila večeraj v petek v Budimpešti, je zmagala Madžarska s 4:1 (3:0).

Motoklub »Slovenija« v Ljubljani priredi v nedeljo dne 29. t. m. klubsko kvalitno vožnjo vključno 1 km gorsko dirko v bližini Trojan, na progi: Ljubljana, Višnja pot, Novo mesto, Krstaničevica, Brežice, Zidani most, Celje, Ljubljana, Start ob 6. zjutraj izpred kavarne Zvezda, cilj

pri 1 km na Dunajski cesti. Za omenjeno vožnjo je razpisanih več kolajn in nekaj častnih daril. Vsak udelezenec, ki pride v določenem času na cilj dobi častno diplo mo. Vožnja bo zelo zanimiva in vodi po najlepših krajih Slovenije. Člani Motokluba »Slovenija« se pozivljajo, da se te vožnje udeležijo. Motociklisti, ki se niso včlanje

Gospodarstvo

Nujnost vprašanja hmeljar-ske sole v Žalcu

Hmeljarstvo vseh dežel se nahaja v krizi. Na hmeljski rastlini se pojavljajo neprestano nove bolezni, ki ogrožajo obstoj hmeljarstva celih držav. Zato je upravičena skrb za obstoj našega hmeljarstva in je dolžnost vseh v to polikalični čimšteje, po možnosti ukreniti vse, da si ga ohranimo, iskati sredstev proti opasnim boleznem, iskati zdravil, boleznim in škodljivcem upirajočih se hmeljskih vrst itd.

Kriza v hmeljarstvu pa povzroča tudi medsebojno konkurenco hmelj pridelujočih držav, ki postaja od leta do leta hujša in brezobzirnejša.

V tem boju bodo zmagali oni, ki imajo močnejšo organizacijo, izobraženejšo hmeljarje, ki bodo pravočasno in pravilno presojali nastali položaj.

Ker je naš savinjski hmelj v pretežni meri navezan na izvoz, se mora naše hmeljarstvo podati v konkurenčni boj z vsem svetovnim hmeljarstvom.

Da mi v tem boju ne podležemo in da si ohranimo vir blagostanja, je nujno potrebno, da napreduje naš hmeljar v strokovni izobrazbi in da se v to svrhu ustvari zavod, v katerem bodo strokovnjaki zasledovali vse v razvoju hmeljske rastline se pojavljajoče neugodnosti, pa tudi ugodnosti, kjer bodo iskali uspešna sredstva proti raznim boleznim in škodljivcem, kjer bodo skušali potom pravilne selekcije dvigniti kakovost našega pridelka itd.

Vse to nam naj služi hmeljska sola! Ker daje hmeljski državi bogate vire dohodkov, je v velikem interesu države same, da ti viri ne usahnejo. To spoznanje se je vsililo tudi našim vladnim krogom in se vlada resno pripravlja ustanoviti to solo.

Ker imamo sedaj ministra za kmetijstvo in vode rojaka Slovenca, upamo, da se ta sola ne bo ustanovila v Bački, kot največjem našem hmeljskem okolišču, temveč v Savinjski dolini, najhitreje v Žalcu, če bo naša merodajni čimšteji, to so občine, okrajni in denarni zavodi imeli dovolj razumevanja za to naše življensko vprašanje in se bodo odzvali pozivu ter prispevali primerne zneske za ustanovitve tega zavoda, katerega bo potem država vodila in vzdrževala na lastne stroške.

Vodstvo Hmeljskega društva v Žalcu zato nujno priporoča p. n. občinam in okrajnim odborom, da dobro premotrijo veliko važnost te zadeve in potem uvažajoč dejstvo, da hoče država to solo, ki bo stala 4-5 milijonov Din, ustanoviti le v tem primeru, če pripadajo krajevni faktorji prispevajo primerne vsote.

P. n. občinski in okrajni zastopi naj torej nemudoma priredijo tozadevna posveto vanja in naj o uspešnih preji ko mogoče poročajo vodstvu Hmeljskega društva za Slovenijo v Žalcu.

Občina trg Zalec je v svoji seji 16. t. m. sklenila, v navedeno svrhu dovoliti podporo v znesku 200.000 Din.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Pšenica: baška, glavna progla, 4 vagona 260; baška, okolica Sombor, 1 vagon 255; baška, Novi Sad, 5 vagonov 260; srbijanska, 5 vagonov 242.50. Oves: sremski, 2 vagona 145. Turšičica: baška, Novi Sad, 1 vagon 175; sremska, Ruma, 1 vagon 175; banatska, Veliki Bečkerek, 1 vagon 160. Moka: baška, »o« kombinirana, septembra - oktober, 2 vagona 470; baška, »o«, Novi Sad, 1 vagon 455; baška, »o«, Novi Sad, 1 vagon 405; baška, »o«, 1 vagon 272.50; baška, »o«, 1 vagon 125. Otrrobi: baški, v jutajstih vrečah, 1 vagon 110; sremski, v jutajstih vrečah, 1 vagon 110.

Svinjski sejem v Mariboru (20. t. m.). Dogon 297 svinj, 4 koze. Povprečne cene so bile naslednje: praseci 5-6 tednov stari 75-100, 7-9 tednov stari 125-150, 3-4 mesece stari 280-325, 5-7 mesecev stari 320-450, 8-10 mesecev stari 525-580, 1 leto stari 1000-1200 Din komad; kg žive teže 10.50-12.50, kg mrtve teže 15-17 Din. Kupčija srednja; prodalo se je 153 komadov.

Dunajski živinski sejem (19. t. m.). Goveda: Dogon 213 komadov; od tega 123 glav iz Jugoslavije. Cene so ostale prilično nespremenjene s lahno tendenco nazadovanja. — Svinje: Dogon 1273 komadov. Zivahen promet. Cene nespremenjene. Notirajo za kg žive teže: mesne svinje 1.90 do 2.40, debele 1.70-1.90 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (19. t. m.). Iz Amerike so prispela čvrstješa poročila. Tudi na budimpeštanski borzi so zabeleženi višji tečaji. To je nekoliko vplivalo na razpoloženje na dunajskem tržišču, kjer je nastala prijaznejša tendenca. Uradne novice so ostale nespremenjene. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šlingih: pšenica: domača 37-38.50, potiska 42-43; rž: 24.50-25.25; ječmen: 13.48-13.89; turšičica: 25-26; oves: madžarski, novi 24.50-25.50.

Zaposlenje delavstva v Sloveniji v I. 1925. V ljubljanski oblasti je bilo v I. 1925. stanje obratov glede na število zaposlenega osebja naslednje: 2 obrata z več kakor 1000 delavci, 2 obrata s 500 do 1000 delavci, 8 obratov z 200-500 delavci, 15 obratov s 100-200 delavci, 36 obratov s 50-100 delavci, 49 obratov z 20-50 delavci, 147 obratov, kjer je delalo do 20 delavcev, v 71 obratih so delali mojstri sami. — V mariborski oblasti je bilo stanje naslednje: 1 obrat z več kakor 1000 delavci, 1 obrat s 500-1000 delavci, 5 obratov z 200 do 500 delavci, 10 obratov s 100-200 delavci, 19 obratov s 50-100 delavci, 35 obratov z 20-50 delavci, 31 obratov z 10-20 delavci, 888 obratov, kjer je delalo do 10 delavcev.

Letošnji Ljpi jesenski velesejem se bo začel 29. t. m. in bo trajal do 4. septembra t. l. Izjemo tvorita le sejem čevljev in usnja ter tekstilni sejem, ki se bosta zatvorila že 1. septembra t. l. Tehnični velesejem, s stavbinim sejmom bo trajal sedaj prav toliko časa kakor vzorčni velesejem. Ljpi velesejem, ki je največja in tudi najzanimivejša institucija te vrste na svetu,

ni pri Motoklubu »Slovenija« naj se prijavijo do 27. t. m., da se zamonoro te kva litetne vožnje udeležijo. Prijave se sprejemajo vsak dan v klubovnem lokalu pri Mikliču, Hotel Lužni kolodvor, Kolodvorska ulica. Natančnejši program in propozicije so ašifrirane na klubovi deski pri Mikliču. — Odbor.

nudi takšno izbiro blaga, da privabi interese iz vsega sveta. Blago je razstavljeno v neštevilnih palačah. Ena največjih razstavnih palač, to je Ring - Messhaus na Tröndlringu, je bila baš dograjena ter pride sedaj v uporabo: že pri pomladni velesejski prireditvi se je ta palača delno uporabila. Zaključeni inozemski izložb bo na jesenskem velesejmu malo manj, kakor jih je bilo na pomladnem, vendar se je stevilo francoskih in angleških razstavljavcev pomnožilo. Enako računajo z večjo udeležbo jugoslovenskih izvoznih krogov.

Monopoliziranje šolskih zvezkov. Ministrstvo prosvete je z razpisom od 6. julija t. l. S. N. br. 679 odredilo, da se morajo na vseh šolah porabljati za pisarne šolske naloge samo zvezki državne izdaje. Proti tej odredbi so gospodarski krogi v interesu produkcije in trgovine s šolskimi zvezki zavzeli odločno odklonilno stališče. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je s posebno spomenico naprosila merodajne faktorje, da se ukline omenjena odredba. Na to spomenico je dobila 19. t. m. obvestilo od velikega župana ljubljanske oblasti, da je ministrstvo prosvete brzojavno odredilo, da se uvodoma omenjeni razpis do nadalje odredbe ne izvršuje. (Glede zadeve je interpelliral, kakor znano, tudi narodni poslanec dr. Žerjav. Op. ured.)

Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga za dobo od 15. do 31. t. m. je ostal neizpremenjen z izjemo naslednjih postavk: pšenica, natovorjena na postajah v Srbiji in Bosni 253, na ostalih postajah 275, rž 160, ječmen 135, bela moka za luksuzno pecivo, zdrob 485, krušna moka 45 in 390 Din za 100 kg.

Redni občni zbor imajo Termotehniški zavodi, d. d. v Račjem pri Mariboru, dne 31. t. m. ob 11. v prostorih mariborske podružnice Zadrugne gospodarske banke.

Velika vrtnarska razstava v okviru ljubljanske pokrajinske razstave (od 4. do 13. septembra). Tudi ljubljanski vrtnarji, ki so znani po svoji marljivosti, hočejo svetu pokazati, da ne zaostajajo za drugimi razstavljajci, da umejo svojo stroko tako, da se lahko kosajo z najboljšimi inozemskimi tvrdkami. Ta vrtnarska razstava se bo vršila na prostoru Ljubljanskega velesejma v paviljonu »J«. Cel paviljon bo pretvorjen v park, kjer bo razstavljeno cvetje od najnavadnejše domače cvetlice do najobutnejše eksotične rastline. Pokazati se hoče občinstvu, kako idealno se lahko priredi miren kotiček na domačem vrtu, kako lahko se spremeni pustla soba v cvetoči gaj in se vanjo pričara življenje dišečih cvetk s pestrimi barvami. Da bo ta razstava večnega in strokovnega dela res uspeša v vsakem oziru, nam jamčita že prejšnji vrtnarski razstavi. Brez dvoma bo občinstvo prišlo tudi pri tej veliki razstavi do svojega užitka.

Dohava volnena blaga za albansko vojsko. V Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je interesom na vpogled oglaš glede dobave volnena blaga za albansko vojsko. Rok za vložitve ponudb 31. t. m.

Borze

20. avgusta.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 75-76, Volna škoda 294-0, zastavnici in komunalne Kranjske 20-22, Celjska posojil

Iz življenja in sveta

Zvezda vesoljstva

Odlični angleški zvezdoslovec J. H. Jeans izjavlja, da je astronomski vesoljstvo sestavljen iz raznih manjših svetlečih, razkropljenih po praznini nalič otokov in oceanov. Naše zvezdno vesolje spada med nje, tvorec dokaj obsežen otok, v čigar sredini nekako stoji solnce. Število manjših svetlečih je veliko, pa neznano. Najbolj oddaljene zvezde sploh so morda 4 milijone svetlobnih let vsake, v našem svetovju pa so skrajne okoli 1 milijon svetlobnih let narazen. Naše solnce je staro 7 milijonov let, ka-li. Usonjena pa mu je baje še daljša doba, tako da človeštvo utegne napraviti še dovolj neumnosti. Ta manjša vesolja, ki otočki v prostoru, se nam včasih javljajo v znani podobi nebuloz (meglin), n. pr. velika zavoja Andromeda, komaj vidna golemu očesu, ali slaboten blešč, v malih daljnogledih pa kot oblaček. V velikanskih daljnovidih pa so ti oblaki sestavljeni iz neskočnega števila zvezdic.

Andromeda je bojda tolikšna kot naš zvezdni vesolj in obstoji iz 3 do 4 milijard zvezd ali solnc. Astronomija pozna nad 100.000 zavojitih nebuloz in nekatere so bolj oddaljene nego Andromeda. Jih bo li znanost mogla kdaj natančneje opazovati z izpopolnjenimi napravami? In kaj pa leži onkraj teh daljnih vesoljstev? Ko bi bila zemlja vedno zavita v oblake, ne bi bilo tega problema. Naše vesolje, kakor meni astronom Campbell, se utegne daljnim nebulozam zdeti spiralna meglica. Primeroma majhni smo, čeprav B. Becquerel šteje 35 milijard zvezd v našem ožjem sestavu. Vendar so nekatere v njem velikanske kot zadnja spiralna nebuloza, ki jo je opazoval Shapley, oddaljena 160 milijonov svetlobnih let. Instrumenti se ne prestopajo izpopolnjujejo, sedaj se izdeluje celularno zrcalo z 1,50 m v premeru. G. W. Ritchey upa, da se nekoč doseže premer 8 do 10 metrov. Obrniti se bo moral na francosko tvornico v Saint-Gobrainu.

H. V.

Nova strašna železniška katastrofa v Nemčiji

Dostoj 19 mrtvih.

Poleg vseh drugih nezdov je letošnje poletje posebno bogato na železniških nesrečah. Pred njimi ni sigurna nobena država, da, nobena proga. V naši državi smo imeli v zadnjem kratkem času dve katastrofi: k sreči so bile žrtve obkraj minimalne. Potem je bila zadnja nesreča pri Freisingenu na Nemškem, sledila ji je katastrofa na Angleskem, ki je zahtevala dokaj človeških žrtv, sedaj pa prihaja poročilo iz Nemčije o novem obžalovanju vrednem slučaju.

Iz Berlina so se odpeljali v četrtek ponoči štiri brzovlaki. Vsi štiri so imeli isto pot: iz Berlina preko Hannoverja v Köln. Prvi trije so opravili svojo pot v redu in brez nesreče. Ta je čakala na četrtega. Ko je bil brzovlak še kake pol ure pred hannoversko postajo, je nenadoma lokomotiva skočila s tira, zavozila v gozd ob strani in se zarija v zemljo. Vagoni so se odtrgali, strojevodja in kurjači sta prišla ob življenje, poštini voz se je preuknil, spalni voz, ki je bil pripet takoj za lokomotivo, se je odtrgal in obstal na tračnicah. Vagoni v sredi vlaka in zadaj pa so se radi močnega sunka zarija eden v drugega in posebno vozovi drugega razreda so se nepopravljivo poškodovali. Potniki, ki so se vozili v teh oddelkih, so večinoma prišli ob življenje.

Med nesrečnimi žrtvami katastrofe je tudi nemški državni komisar Mehlich, bivši urednik lista »Dortmunder Arbeiterzeitung«, mož velike nadarjenosti, ki je šele po 1. 1918. prišel do poslanskega mandata in z njegovo pomočjo v ospredje državne vodstva. Poleg Mehlicha so našli še osemnajst mrličev. Vseh niso mogli niti agnosirati, ker so bili nekateri strašno razmesarjeni. Vagoni so se radi trčenja naglili v stran ter so obviseli v kotu 45 stopinj. Takoj, ko se je vlak ustavil, so se začeli obupni kriki: umirajoči so klicali na pomoč, živji pa so se tako

prestrašili, da niso vedeli, kaj je z njimi. Še večjo paniko je povzročilo pomanjkanje luči, kajti baklje za slučaj nezgode so bile spravljene v prvem vagonu za lokomotivo, do katerega ni mogel nihče.

Komaj so se ljudje spravili na prosto, že je grozila druga nevarnost: za ponesrečenim vlakom je pridrvel nov brzovlak. Bil bi nedvomno zavozil v vagonne in nesrečnike, če ne bi mu hitel z vso naglico nasproti železniški čuvaj, ki ga je s signaliziranjem ustavil jedva 300 metrov pred mestom katastrofe. Šele ta vlak je dal na razpolago razsvetljavo, da se je videlo, kaj je pravzaprav z ljudmi in vagoni ponesrečenega brzovlaka. Železniško osebje je takoj pomagalo reševati pasažirje. Nekateri so bili tako strašno stisnjeni med stene razbitih voz, da so jih morali reševati s sekuro in žago.

Med groznimi prizori, ki so se odigravali takoj po nesreči, pripovedujejo očividci tudi o trenutku pretresljive radosti: neka mati, ki se je vozila v drugem razredu, je oddala svojega otroka znancem v spalnem vozu. Sama je ostala nepoškodovana. Ko se je osvestila, je bil njen prvi glas — klic po otroku. In kakor se zgodi v čudežih, se je oglasil otrok baš pred njenim vagonom. Iskal in našel je svojo mater!

Strašna nesreča je vzbudila na Hannoveranskem splošno sočutje. Če pojde tako naprej, bodo ljudje sploh izgubili zaupanje do vožnje po železnicah.

Spalni vozovi III. razreda na avstrijskih železnicah

Mednarodna družba za spalne vozove uvede s 1. septembrom na nekaterih progah skozi Poljsko spalne vozove III. razreda. Spalne vozove v III. razredu pa je uvedla že letos spomlad Čslovaška. Zdaj jih vpeljejo tudi v Avstrijo.

Povod za uvedbo spalnih vozov III. razreda je dalo veliko povpraševanje s strani publike. Število potnikov v luksuznih spalnih vagonih čedalje bolj pojava, ker ljudje nimajo denarja, da bi plačevali visoke pristojbine za I. razred. Nasprotno pa se množe zahteve, da bi trebalo uvesti spalne vozove povsem preproste tipa, ki bi bili obnem poceni. Prvi eksperiment sta izvedli Čslovaška in Poljska. Letos v jeseni bo družba za spalne vozove napravila obračun ter izjavila, če si ji vidi primerno raztegniti delokrog spalnih vagonov III. razreda tudi na druge države izven Poljske in Čslovaške. Prva nadaljna država, ki aspirira na to novost, je avstrijska republika. Za njene železnice je vprašanje cenjenih spalnih vozov toliko tehtnejše, ker bi na gorških progah odpadli luksuzni spalni vagoni, katere vleče vlak čestokrat samo kot balast s seboj. Spalni vagoni III. razreda bi bili priključeni II. razredu ter bi obstojali iz kupejev s tremi posteljami. Vozna cena bi se pri tem zvišala samo za 20 do 25 odst.

Kako je nasel Ludendorff navadnemu sleparju

Monakovski listi priobčujejo zanimiv donesek k psihologiji bivšega nemškega vojnega generalštabnega šefa Ludendorffa. Neki kleparski pomočnik, ki je že leta in leta živel od sleparji, se je s pomočjo Ludendorffovih zaupnikov dal predstaviti generalu ter mu razložil, da se mu je posrečilo odkriti kemični proces, potom katerega se pridobivajo plemenite kovine iz rud z uporabo vode mnogo ceneje, kakor doslej z drugimi pripomočki. Da bi dokazal to trditev, je »klepar« razložil v Ludendorffovi sprejemnici kos neke rude, katero je prinesel seboj, polil jo je s tekočino, ki jo je imel v steklenički, in kar se je plemenite kovine res začele zbirati na dnu posode.

Ludendorff je ta »izum« tako prevzel, da je dal sleparju na razpolago ogromne množice kapitala. Poleg Ludendorffa je sleparskemu pomočniku nasel tudi neki tvorničar, ki je v Nemčiji posebno dobro znan radi avto-

mobila, katerega je dal na razpolago morilec ministra Rathenaua. Najzanimivejša pa je to, da se Ludendorff ni streznil niti potem, ko je doznal, da je postopanje kleparskega pomočnika čisto navadna goljufija. Šele potem, ko je slepar izginil, so ga naznanili policiji, ki ga preganja sedaj s tiralcem.

Madžarski diplomat in poljska aristokratinja

V poljski prestolnici se je te dni odigrala strahovita drama, katere žrtve sta postala madžarski diplomat markiz Cibor Platti in poljska plemenitašinja Marija Wierzbicka.

Platti je bil zadnji dve leti tajnik madžarskega poslaštva v Varšavi. To je bil postaven, eleganten, odličen in bogat človek: vsi, ki so ga poznali, so mu obetali sijajno kariero. Z kmalu potem, ko je prišel iz budimpeštanskega zunanjega ministrstva v Varšavo, se je seznanil z grofico Wierzbicko. Poznanstvo se je kmalu izpremenilo v ljubezen. In vse bi se bilo izteklo dobro in prav, če bi ne bil madžarski diplomat tako strasten igralec. Igralska strast je bil v njem še večja od ljubezenske. Zgodilo se je, da je pripravil v eni noči velikanske vsote in je bil prisiljen jemati na posodo, da je poravnal svoje obveznosti. Dolgovi so se vedno bolj kopičili in so slednjič narasli v vsoto, ki je moza popolnoma onemogočila na njegovem mestu. Zato ga je budimpeštanska vlada odpoklicala iz Varšave ter ga zopet namestila v uradu zunanjega ministrstva.

Nekaj časa je na ta način životal daleč od grofice, potem pa se je oglasila ljubezen v njem s tako silo, da je pustil urad in službo ter se odpeljal na vrat na nos v Varšavo. Koncem prošlega tedna se je oglasil pri grofici, a ta ga je zavrnila. Ves plamteč v ljubezni je markiz planil v njeno sobo, se vrnil Wierzbicki okoli vratu in jo začel poljubljati. Grofica pa se ga je hotela ubraniti, naker je mož potegnil revolver in ustrelil svojo nekdanjo ljubico, takoj nato pa še sebe.

Najboljša jahalka na svetu

Mis Lilian Ross je svetovna šampionka v jahanju. Rodila se je v ameriški stepi in se je že v zgodnji mladosti, stara jedva 4 leta, naučila jezdit na mustangih. Pozneje je postala cow-girl po poklicu. Nedavno je na veliki konjski dirki v Filadelfiji odnesla prvo mesto ter si pridobila naslov svetovne prvakinje v jahanju.

× **Doslej neznana jezera.** »Les Ressources naturelles du Canada« poročajo, da so tamkajšnji zemljemerci našli med Athabaskovskim in Velikim Sužnjim jezerom na bojezerje dolgo 270 km.

× **Orjaška kamera.** V Jeni so zgradili največjo fotografsko kamero na svetu. V njej lahko stojita ali sedita dva človeka, ker je dolga 7 m in merijo plošče po 6 kva-

LYA DE PUTTI

Sijajni HANS A. Schlettow
Izvrstni ERICH KAISER-TITZ
in še drug - samo prvotni igralci igrajo v razkošnem veeilimu iz ruskega dvora

Na povelje cara

Krasna vsebina. Kolosalna režija. Lepi igralci.

Izven programa novi veliki „MATICA-JOURNAL“

- 1.) Finalna tekma za zlati kraljev pokal Zagreb-Beograd.
- 2.) Kolesarska dirka „Primorja“
- 3.) Velika železniška katastrofa pri Lazah.

Predsiave točno ob:

4., pol 6., pol 8., 9.

Naš priznani prvotni umetniški orkester pod vodstvom prof. E. Feršniga svira pri vseh predstavah.

Moderna ventilacija.

dratnih metrov. Negativ tega aparata tehta 45 kg. Kamera služi za posnemanje pokrajine. Ta mesec so na pr. z njo poslali Napoli in so dobili velikansko, 125 m dolgo in 2 m široko sliko. Podobni posnetki so velikega topografičnega, pa tudi vojaškega pomena. Slika kaže najmanjše podrobnosti in nadomešča najboljše generalštabne karte.

× **Senčno vzgojstvo.** Mc Gill University v Montrealu (Kanada) je uvedla nov učni predmet: nauk o senci. Slušatelje vseučilišča fotografirajo v raznih položajih, snimki se predelavajo v senčne podobne in se projicirajo na platno. Spričo svojih sil huet zardevajo visokošolci, videč, kako klavno hodijo, ali kako grdo sedijo.

Dijaško življenje

— **Logika v uredništvu »Slovenca«.** Običajno se »Slovenec« resnično in z dobro voljo trudi po svoji moči pomagati napredku in čim lepšem prospanju ljubljanskega vseučilišča in čim močnejši etanovski organizaciji visokošolcev. Kadar pa se pojavi v javnosti nastop akademika, ki le kolikaj diši po peklenem žveplu svobodništva, takrat pa postane »Slovenec« hudoben, zmešajo se mu pojmi in zapusti ga zdrava logika. Tako tudi v naslednjem slučaju: »Jutro« je poročalo, da je poslal SSLU svojega odbornika jurista Vekoslava Iskra zastopat ljubljansko visokošolsko dijaštvo na kongres »Mednarodne študentske pomoči« v Sremske Karlovice. Dne 27. julija pa se oglasil »Slovenec« s tole modro notico: »Zastopnik slovenskih študentov. Na mednarodnem kongresu študentov v Sremskih Karlovcih zastopa ljubljansko akademsko mladino stud. iur. Vekoslav Iskra. Proti temu gospodu je bil »Narodni dnevnik« svoj čas iznesel gotove očitke v zvezi z znano preiskavo, ki jo je bil naperil PP režim proti dijakom slovenskih srednješolskih zavodov, ki ne pripadajo samostojno - demokratični orijentaciji. Iz tega se razvidi, da bodo od slovenskega dijaštva reprezentirani v Sremskih Karlovcih samo samostojni demokrati.« Tako! Sedaj vemo, kaj vse se lahko »razvidi«, če »Narodni dnevnik« iznese gotove očitke. ... Na podlagi informacij, ki smo jih prejeli v SSLU, smemo zapisati sledeče: Naprednim akademikom se zdalek ni prišlo in ne prihaja na misel, da bi v izvrševanju svojih funkcij v sličnih organizacijah kakor SSLU izrabljali svoj položaj v strankarske svrhe. To bi vedeli potrditi tudi zastopniki v katoliških društvi organiziranih visokošolcev, s katerimi so prvi skozi vse leto napenjali vse svoje moči v najlepši harmoniji za ugled ljubljanske univerze ter njenih slušateljev — in to nikdar brezuspešno! Gosp. Iskra je bil na seji SSLU kot njegov polnoveren odbornik soglasno določen za delegata v Karlovice. To vesta tudi zastopnika katoliških društev v SSLU. Ta eoglasna določitev se je izvršila prav tako kakor ona, ko je bil n. pr. gosp. Schenk poslan sedaj v Prago na kongres Mednarodne študentske konfederacije, g. Likovič pa na enomesni tečaj »Jadranske straže« v Split. Oba gospoda sta zastopnika katoliške liste v SSLU in ni »Jutro« nikdar zapisalo, da bodo tu in tam zastopani samo klerikali!! Čemu neki, če ni res? Reprezentanca ljubljanskih visokošolcev je storila tekem se ne enoletnega obstoja za ljubljanske študente — ne samo slovenske, ampak tudi srbohrvatske — toliko uspešnega, da ni prav nič potrebno podkati ji izmišljenih neiskrenosti. Eni kot drugi odborniki so preveč idealni, da bi zapustili svojo edino dolžnost, skrb in delo za to, da bi spoznal ves svet propevanje naše najmlajše univerze in jo primerno opošteval.

— **Državne štipendije.** Dolga je pot, ki jo hodi državna podpora iz Beograda do rok štipendistov. Ker štipendij za marec in junij še vedno ni od nikoder kljub neprestanim brozjavnim urgencam s strani rektorata (na katere pa nola bene v ministrstvu prosvete sploh ne odgovarjajo), smo se v resnici morali začuditi, ko smo pretekli teden opazili v avli univerze razglas kvesture, da se naslednje dni izplačuje štipendija za mesec julij. Res je, da so podpore od 1. julija znižane na 500 Din, a vendar se je vsaj malo oddahnili študent ob veseli novici ljubljanske štipendije. Naj omenimo ob tej priliki, da grede gospodje na finančni delegaciji odbornikom Sveta slušateljev ljubljanske univerze pri njihovih intervencijah za pospešitev izplačila podpor vedno ljubezno na roko. Vzrok polževemu romanju štipendij leži v skrajno neurejeni administrativni poti od otvarjanja kreditu do plačilnega naloga v prosvetnem in finančnem ministertvu.

Ker ni bilo iz Beograda nikakega pojasnila, kaj je s štipendijami za marec in se je bilo bati, da glasom člena 13. veljajočega finančnega zakona ne zapadejo, se je podal podpredsednik SSLU v Beograd, da se osebo in na licu mesta pouči o stanju zagotne zadeve. S pomočjo nekaterih naklonjenih slovenskih uradnikov v ministertvu prosvete, katerim vsa hvala za to, je bil eruiran akt imenovanega ministrstva, ki bi bil moral že pred meseci na ministrstvo financ, pa je trdovratno ležal v mnogobrojni družbi svojih nesrečnih tovarišev še vedno v ministertvu prosvete. Podpredsednik SSLU je bil obveščen, da je izplačilo marčeve štipendije radi poznega termina vrlo dvomljivo, da pa pojde prizadeti akt s toplim priporočilom za izplačilo takoj v ministertvo financ. Popolnoma torej se ni treba obupati! — Prosvetno ministertvo je že tudi otvorilo kredit za junjsko in avgustovo podporo. Bože daj, da bi ti akti že tudi finančno oblastvo kmalu pasirali!

— **Kongres pravnikov kraljevine SHS** se bo vršil letos v Ljubljani. Dekanat juridične fakultete poziva vse slušatelje juridične fakultete, ki stanujejo v Ljubljani in okolici in ki bi bili voljni pomagati pri pripravi in izvedbi tega kongresa, da se javijo v tajništvo dekanata. Delo prične 6. septembra. Kljub temu, da visi omenjeni poziv na univerzi že par tednov, eta se javila do danes komaj dva slušatelja. Ne moremo verjeti, da ne bi bilo v Ljubljani in njeni bližini okolici več juristov, ki bi imeli tassa, nekaj dni priskočit na pomoč organizatorjem kongresa, da se izvede ta kongres čim popolneje in da odnese mnogobrojni udeleženci, odlični juristi vse kraljevine iz Slovenije najlepše utise!

Darujte za dijaške kuhinje

Fran Albrecht:

Malo važni zapiski

— Za nič na svetu bi ne hotel živeti v tem mestu, pravi tovariš. Rajši v Sahari ali v Sibiriji.

Tudi mene je bila za hip oplazila ta misel.

— Ne, mu ugovarjam. To je mesto. Tu živi ljudi poleg svetnika, zločincev poleg poštenjaka. Modrost in topost stanujeta pod isto streho. To je samo življenje.

Na poti srečamo jugoslovenskega znanca poeta Poljanskega. On je pariški zastopnik beograjske literarne firme Zenit. Firma izvaža barbarogenije. No, naš barbarogenij ni po svoji zunanjosti prav nič barbar, marveč čisto civiliziran in skoro simpatičen dečko: čisto imeniten fant. Pozdravimo se in razidemo: kje se eventualno snidemo, vemo itak.

Naposled imamo stanovanje. Slikar nas popelje kar v hotel, kjer stanuje sam.

Avenue du Maine je snažna, lepa ulica, najsi se ji pozna nekoliko predmešten značaj: to dobro lastnost ima, da na nji ni tistega grozanskega hruma in ropota, ki zlasti prve dni trga člo-

veku živce. Tudi hotel je snažen, skromen in miren. Njegov lastnik je Rus, menda nekdanji Kijev. Zato je tudi njegov hotel pristno vseslovanski umetniški azil.

Odkazali so mi sobo precj visoko gori, ker je hotel močno zaseden. No, nič zato: jaz imam rad višino. Sobica je prijetna in domača. Še zdaj se mi včasii toži po nji. Nekričeče moderne tapete, udobna francoska postelja, celo balkonček imam vrh platan ob cesti. Škoda, da bom tako malo doma.

Takoj se informiram zaradi vode. Mrzla in topla voda je vedno na razpolago.

In vse to za 17 frankov!

Spet sem bil deležen ene tistih najizbranejših naslad, ki jih nudi življenje človeškemu telesu. Zadržal ljubljansko blato je odpadlo z mene. Izluščil sem se, prerodil se v novega človeka. In ko stopimo na ulico, prebujeni in pomlajeni, čutim, da nisem več Ljubljancin, temveč da sem z mladih nog sin tega mesta; nič se ne čutiš tuja v gneči tujeve, vse ti je domače in znano od rojstva; samo spomin si je treba osvoboditi. Zakaj to mesto kakor da ni metropola nekega specialnega naroda, marveč ogromno zbirališče vseh tistih, ki nosijo v sebi neko svetsko čuvstvo.

mednarodno mesto v najčistijem pomenu besede. Rendez-vous duhov vsega sveta. Evropa, pomešana z elementi vseh kontinentov naše zvezde. Kakor antični Rim pred razpadom.

Pogledam svojega ljubljanskega tovariša: postrani ima klobuk, razbleščane oči, do ušes je zabel. Prijateljica pravi: Saj ne morem verjeti, da sem res tukaj. — In tako se napotijo za novimi avanturami in novimi odkritji.

Prvo odkritje je podzemeljska železnica metró. Ko stopiš prvič s solnčnega dne v zatehlo, polmračno katakombno, obokano z belimi ploščicami, ti hoče postati slabo; nato se privadiš. Za 45 centimov lahko prevoziš ves Pariz pod zemljo, ako ne izstopiš prej. Vsakih pet minut voziro železnice, vsaka v svojo smer. Vstopiti moraš naglo, drugače se lahko občutno poškoduješ. Vrata kupeja se zapirajo avtomatično. V dobro razsvetljenih vozovih vlada najlepša snaga; kaditi je prepovedano; grozen pa je prepil tu notri. Občinstvo, ki se vozi, je silno pestro. Največje preproste ljudstva: uradniki, delavci, študentje, tipkarice, modiste. Mnogo se čita v meró. Zvečer, opoldne in zjutraj je seveda naval na železnico velikanski.

Vsa napeljava te železnice s presto-

panji in correspondencami se ti zdj na prvi pogled strašno komplicirana; čez dva dni pa se že voziš povsem samostojno. Na tisoče in tisoče oseb se prevozi vsak dan z metró. Kakšna blagodat za mesto, kolika olajšava cestnega prometa, ki je po obljudejših ulicah že itak nekaj absurdnega!

Vse mesto je prepreženo in razrito s podzemskimi rovi. Čudno mešan občutki se te polasčajo, ko ti pravi tovariš: Zdaj se vozimo pet metrov pod Seino. Zrak je težak in bolan.

— Hudič je izumil tehniko, pravi tovariš.

Na bulvarju St. Michel izstopimo. Da ne prekinemo na mah s tradicijo, se napotimo obedovat v srbsko restavracijo. Obedujemo pristno po jugoslovensko; jaginjeto. Ampak treba je pošteno dolgo čakati, da prideš na vrsto in dobiš mesto. Restavracija je namreč nekakšna študentska menza. Postrežba se vrši v silni naglici, kakor v vseh podobnih lokalih; da tudi ni tako snažno, kakor bi moralo biti, je lahko umljivo. Zato pa stane obed s prikupami, pijačo in desertom — bagate'o.

Po kosilu se sestanemo s slovensko kolonijo. Café de la oare — kjer se shajajo Slovenci — leži na bulvarju St. Michela nasproti vodnjaku Sv. Mi-

haela. Kavarna drugega reda, v kolikor se dajo primerjati nemške in francoske kavarne, bi jo primerjal nekdanji študentovski Wien na Dunaju; le da je ta za spoznanje večja.

Slovensko kolonija v Parizu narašča od dne do dne. Neprestano prihajajo tudi rojaki, ki se ustavljajo tu za par dni po opravkih. In prav je tako. Stoletja smo zrlj Slovenci na Dunaj kot na edini pojem velikega svetskega mesta. Ampak Dunaj je nemško in edino Pariz je resnično svetsko mesto. In Dunaj je proti Parizu vas, nemško gnezdo!

V kavarni nas čaka že moj genevski prijatelj in njegova žena, gospa Nadja. Komunist Škerjanc je tam in poet Pretnar, ki se je kar udomačil v Parizu; filozofa P. in G., inženar K. Včasih zaide sem tudi plesalec Všek in plesalka gospodična Lidija. Vsi sani imeniti dečki!

Na trotoarju pred kavarno sedimo in motrimo promet, ki hrumi tod mimo v živem vročem tempu, liloč se v osrčje mesta, v Chatelet, v Cité.

V lepem majniškem solncu se koplje mesto, se grejejo resne črne palače, ki jih obseva hlad stoletij. Dobro je sedeti tako in gledati, gledati.

(Nadaljevanje sledi)

Oeyre Richter Frich:

Rdeča megla

Roman.

Počasi, toda neizogibno se je ugnila zavest, da je vendarle vsak up zamen. »Eagle« je morala zadeti neznana poguba.

Vsak je izražal svoje domneve o vzrokih. Konkurenca je trdila, da so se najbrže razleteli kotli, policija je širila govorice, da gre za nov anarhistovski atentat; in socialistični časopisi so smatrali nesrečo za nov dokaz, kako brezvestno se žene kapitalistični vrhni sloj za rekordi in kako podlo zlorablja človeške vrednote.

V Peti Aveniji je vladala mrtvaška tišina. Le redko se je oglašalo trobljenje avtomobilov; zavesne na oknih milijonarjev so bile spuščene in po vrtovih so begali črno oblečeni ljudje neumirljivo semtertja.

Vse poslovno življenje Novega Yorka je bilo ohromljeno od straha. Vsaka iniciativa, vsako vrhovno vodstvo in vsaka urejajoča moč se je zdela uničena. V trgovskih pisarnah je vladala brezglava zmeda. O varnosti in trajnosti ni bilo več govora; na tisoče lakomnih rok je ribarilo v kalni vodi.

Velika množica pred »Prekomorsko družbo« se ni ganila nikamor. Do pozne noči so stali tam, in če so odrli, so se vračali s prvo zarjo.

Bledi kakor senca so hodili preostali ravnatelji za velikimi zrcalnimi stekli semtertja. Bili so že vsi izmučeni od prečutih noči in večnega odgovarjanja na telefonska vprašanja. Kaj so mogli storiti? Saj niso vedeli niti trohice več od ostalih. Uganka je bila zanje tem bolj nerazrešna, ker so bili uverjeni o neprekosljivi trdnosti ladje. Z inženjerjem vred, ki jo je zgradil in ki se je zdaj potopil z njo, bi bili prisegli, da je ni sile, ki bi ji mogla do živga.

Izkušali so razširiti pomirjevalne vesti. Toda vsak poizkus je bil samo olje v ogenj.

Čuj — kaj je bilo to? Nenadoma so zaslišali z odprtega prostora na Broadwayu mogočen glas, ki se je dvigal nad mrmranjem razsirene množice. Bučal je kakor debeli bas velike parne piščalke. Boril je se z občin hropom, dokler ni zavladala vsenaokoli nenadna tišina.

Uradniki so vznemirjeno zrla na trg. Sredi množice, s hrbtom naslonjen na spomenik predsednika Tafta, je stal širokopleč človek z obrazom rdečim kakor ogenj in s tilnikom kakor bik. Njegova odprta usta so nalikovala žrelo povodnega konja in njegove mogočne pesti so preteče mahale na desno in levo.

»Tovariši, je kričal ta novodobni Danton, »ali naj molče gledamo ta največji zločin buržujev? Moloh kapitalizma je pogoltnil naše brate in sestre. Pohlepne roke denarnih trinov so jih porinile v klavno papirnatu banko in so jih poglale v smrt. Ni je dovolj trde besede, da bi obsodila to zločinsko lahkomišelnost. Toda eno vam povem: ta plavajoča krsta, ki so nam jo podarili wallstreetški lopovi, vpije do neba po maščevanju in po tisočerni osveti... Potegnimo jih za lase na ulico, proklete tringole! Dovolj časa so nam stali na tilnikih! Pojdimo ponje...«

Tako je nadaljeval hujšaka in moške v »Eaglovi« pisarnah so prebledeli čedalje bolj. Začeli so se bati za svoje življenje. Pred vhom je strašilo deset rudarjev. Kaj je bila ta peščica mož proti pobesneli množici? Službujoči ravnatelj je sedel v najnotrajši pisarni in lomil roke.

Zdaj pa je zunaj vse utihnilo. Govornikov togotno buče glas je omedlel in zajeknil sredi besede. Potegnil si je z roko pred oči, kakor bi hotel izbrisati neprijeten privid. Nato se je zgrudil enemu izmed tovarišev v naročje...

Visok mož z izrazito severnjaškim obrazom, ki je prisostvoval prizoru, se je preril skozi množico in se je sklonil k onesveščencu. »Zdravnik sem,« je dejal.

Toda njegova preiskava ni trajala dolgo. Silnemu ljudskemu govorniku ni bilo vobče nič — vsaj zdelo se je tako. Vstal je, začudeno pogledal okoli sebe ter si oprl ob levo. Zdravnik je ostal pri njem in ga je spremljal s trga. »Prokleta rdeča megla!« je gredoč godrnjal ljudski tribun.

XXII.

Patrick Sullivan

»To je bilo najbolj čudno naključje, kar sem jih kdaj doživel,« je rekel Field, ko se je pozneje peljal z Delmajem in njegovo ženo k vlaklu, s katerim se je hotela mlada dvojica vrniti v svoje mehikansko zatišje. Skoro bi začel verovati v božje sodbe. Ko je najhuje vpil in rjovel in klical osvetu na kapitalizem, mu je zdajci obšla

beseda v grlu. Omahnil je in ni mogel nadaljevati. Preiskal sem ga in sem ugotovil izredno močno naravo. Izrazit rokoborec, toda s svobodnim vratom in krepkimi pljuči. Prav nič mu ni bilo. Sam je povedal, da ni bil še nikoli bolan. Edino, o čemer je tožil, je bilo to, da mu drgečejo trepalnice in da mu venomer rdeče igra pred očmi. »Prokleta rdeča megla,« je zamrmral večkrat zaporedoma. Očesne bolezni sicer niso moja stroka, vendar pa poznam obče pojave, ki spremljajo slabšanje vida. Pri njem ni bilo o vsem tem niti sledu. Zaradi gotovosti sem šel z njim k najboljšemu očesnemu zdravniku v Novem Yorku, k doktorju Jenningsu, ki si je vzlic svojim mladim letom pridobil s sijajnimi operacijami roženice svetoven sloves. Preiskal je moža z vso skrbjo in z vsemi pripravami, kar jih ima. Čez poldrugo uro jih je odložil in zmajal z glavo. »Kakšen je vaš poklic?« je vprašal ljudskega govornika.

»Hm, ukvarjam se z vsem mogočim. Boksam se in v zvočnik vpijem; mimo tega sem tudi dober ljudski govornik...«

»Ali ne delate tudi v kaki kemični tovarni?«

»Bog me čuvaj takega dela,« je odgovoril in zaničljivo skomignil z rameni.

Tedaj se je mladi zdravnik obrnil k meni.

»Obupal sem,« je dejal. »Oči tega človeka so povsem normalne, da, še prav posebno zdrave in krepke. Vse, kar opažam, je lahko skrčenje staničevja. Zdi se, da so oči nekako bolj suhe, nego je dobro zanje. A to še niso pojavi, ki bi mogli povzročiti kak neudoben občutek. Rdeča megla, ki toži o njej, bi utegnila biti posledica krajevnega razlitja krvi. Toda v tem primeru je to izključeno. Razen tega bi si lahko mislil, da bi bilo skrčenje staničevja v zvezi z učinkom kake močne kemične snovi. Ljudje, ki delajo v tovarnah za užigalice, imajo velike nadloge z očmi; seveda pa nastopajo ta obolenja povsem drugače.«

Možak je še povedal, da ima te napade po večkrat na teden in da se vračajo zadnji čas čedalje bolj pogosto. Rdeči prividi, ki mu kalijo oči, so ga vzlic njegovemu krepkemu zdravju zelo potrli.

»Oglasite se spet čez mesec dni,« je dejal doktor Jennings.

»Morda bom tedaj lahko ugotovil, kaj je. Bojazni se nikar ne vda-jate zastran tega. Vaše oči so preveč krepke, da bi mogle opešati kar tako.«

Tu je nekaj zamrmral. Očividno ga je mučila neka predstava, ki je bila spojena z boleznijo njegovih oči...

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Prirrediti

Sokolsko društvo v Oplotnici
prirrediti v nedeljo, 22. avgusta t. l. ob 15. uri javno teledavni nastop na vrtu gospe Franje Kunejeve. Po nastopu se vsi prosti zabava. Sokolci (ce), prijatelji (ce) Sokolstva — pridite!

Obert

Fotoparate
risalne orodja strokovno popravila mehanske delavnice Anton Kozina, Cegnarjeva ulica 12.

Usnjarstvo

z lepimi lokalnim oddam v najem. Ponudbe pod šifro »Dobro vpljano 99« na oglasni oddelku »Jutra«.

Modistina F. Tušar

vidljiva mazanje, da sem se preselila od Regence na Savi k Mencingerji na Javornik 93 ter se nadalje priporočam cenj. damam.

Službe

Učena
postojen staršev in s primerne šolske izobrazbe, ki so sprejeli v trgovino mehanika blaga Vincenc Kveder v Zalcu.

Kuharico

in sluzkinjo za vse, rabim za boljše hišo v Ljubljani. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«.

Trg. sotrudnica

sprejemam kot samostojnega vodjo trgovine s specializiranim blagom in delatnimi pridiki. — Prednost imajo vojaški prosti, učenčarji ter da jim je okoli Krasna sasa. Pogoji: prosto stanovanje, mesto plače provinca od prometa, za vložiti jo kavejico ca. 20.000 Din. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Vodja mešane trgovine«.

Krojač

ki želi dobiti stalno mesto v ali poleg manufakturne trgovine kot mojster ali prirojavalec, naj vpraša za naslov pri oglasnem oddelku »Jutra«.

Prodajalco

dobro izveščen papirno stroko, takoj sprejemam. — Ponudbe s prepiš priročila in slike se naj pošljejo na oglasni oddelku »Jutra« pod »Vodja mešane trgovine«.

Praktikanta

absolutna trg. kole, večje strojevalje in stenografske, mlajšo mož, sprejme za takojšnji nastop manufakturne veletrgovine v Ljubljani. — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Korespondenca 42« do 28. t. m.

Vzgojiteljico

izjem 4 in 2 let. Prednost imajo tate, ki imajo dobro sprejeto iz otroških služb. Nastop takoj. Predstavilo naj še danes dopolnje. — Ponudbe pisane ponudbe. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Učena

v trgovino mehan. blaga sprejme Ivan Vidmar, Brezice.

Vajenca

za tapetiranje obit sprejemam proti plači. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Vajenca

za mizarstvo ob sprejme I. Vidmar, Zg. Siska 2.

Kovaškega

pomočnika dobrega, sprejme takoj v delo Franc Kremenec, kovač v Metliki.

2 brivska pomočnika

dobro delavca tudi v buhi striženju, spretna, dobila stalno mesto. Dušan Kermend, frizer, Bled 1.

Knjigovodjo

sposobnega, z znanjem hrvatskega in nemškega jezika — po možnosti tudi francoskega ali italijanskega, išče Jugo-Tanin, d. d., Sevnica, kamor se naj naslavlja ponudbe.

Soferja

dobrega vozača sprejemam. Ker vozim tudi v inozemstvo, se zahtevajo prvostopne reference. Ponudbe pod šifro »Prvostran 85« na oglasni oddelku »Jutra«.

Izobraženo gđc.

izjem 4 in 2 let. Oziroma se bo samo na take, ki so bile že pri otrocih in imajo dobro izobrazbo. Nastop takoj. Predstavilo se je v petek in soboto dopolnje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Kontoristino

izveščano in zanesljivo, samostojno slovensko in nemško korespondentino, izurjeno stenografino in strojevalko, takoj sprejme Golob & Ko., tovarna kem. izdelkov, Ljubljana-Vr.

Službe

iščejo
z dolgoletno prakso, zmožna bilance, govori perfektno slovensko, nemško in srbohrvatsko, želi prenesti mesto. Ponudbe pod »A. B. K.« na oglasni oddelku »Jutra«.

Knjigovodkinja

z dolgoletno prakso, zmožna bilance, govori perfektno slovensko, nemško in srbohrvatsko, želi prenesti mesto. Ponudbe pod »A. B. K.« na oglasni oddelku »Jutra«.

Sofer

trazen in zanesljiv, dober avto-motist, želi prenesti mesto takoj. — Cenjene ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »Zanesljiv 50«.

Službo sluge

ali kaj sličnega išče priden, stariši mož. Pisane ponudbe pod »Kavcija 106« na oglasni oddelku »Jutra«.

Strojnik

izjem 4 in 2 let. Prednost imajo tate, ki imajo dobro sprejeto iz otroških služb. Nastop takoj. Predstavilo naj še danes dopolnje. — Ponudbe pisane ponudbe. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Potnik

izjem 4 in 2 let. Prednost imajo tate, ki imajo dobro sprejeto iz otroških služb. Nastop takoj. Predstavilo naj še danes dopolnje. — Ponudbe pisane ponudbe. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Oskrbnik

samski, 27 let star, ki je dobro izurjen v vseh poslovanjih gospodarstva, se priporoča na kako večje poslovanje. Poljevalje pod »Zanesljivost 77« na oglasni oddelku »Jutra«.

Tehnični uradnik

zanesljiv, mlad, energičen, temeljito usposoben, z večletno prakso kot obratovalnik, dober risar in spreten v pisarniškem poslovanju, zmožen slovensko, srbohrvatsko, nemško in italijansko, bi rad dobil službo pri kakem industrijskem podjetju. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra«.

Deklica

z dvema raz. meščanske šole, pridna, 18 let, mesto učence v manufakturni trgovini. Oglase na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »Pridna 92«.

Jezičkovna učiteljica

z izpitom, poučuje posamezne učence ali manjše skupine v angleščini, francoski in nemščini (tudi v zgodovini, literaturi, umetnosti). Povprašati od 1. septembra dalje v »Slovenburgu« ulici 41 — deno.

Prodaja

ugodno prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh čevljev dobite dobro in solidno izvršeno po najnižjih cenah pri I. Marchetti, trgovina z usnjem, Ljubljana, Sv. Petra 30.

Steklena strešna opeka

je zopet v zalogi pri Zdravniški oprekarni. d. d. v Ljubljani.

Hrastovih parketov

večje množice, imajo vedno v zalogi ter jih oddaja na ugodni ceni tudi na manjše količine. A. Kamen, lesna industrija, Mengeš 155.

Pohištvo

kuhinjska kredenca, 2 postelji z madraci na peresih, nočna omara in petrolski stolci, vse slika, lesa in preproge na Rimski cesti 10, prišleje, levo.

Svileno obleko

popolnoma novo, za prednjo močno veliko, postavno prodam zaradi žalovanja. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Salonska plišasta preproga

228 x 150, krasen vzorec, nova, nerabljena, se radi maloga stanovanja ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Motorno kolo

»Douglas«, skoro nerabljeno, model 1925 EW 3.5 x 11 HP za ugodno prodajo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Daljnogled

prizmatično Zeiss 7 x 30, 11 HP, iz leta 1918 in ležer za razne slike ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Solnčno plahto

novi, 8 x 3½ m s borilno prodam. Oglejda se v trgovini Jos. Oblik, Ljubljana, hotel »Lloyd«.

2 ročna vozlička

prizmatična, ceno prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

2 registr. blagajni

»National« prodam. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »National«.

Bukova drva

metrska, popolnoma suha, kupim vsako množico za avgot, september, oktober in november. Plačam naprej. Ponudbe z navedbo cene in nakladne postaje na oglasni oddelku »Jutra« pod »Takojšnje plačilo 40«.

Prizmatični zlati kupnje

po najvišjih cenah Černe, juvelir Ljubljana Wolfova ul. 3.

Bukova drva

suha, metrska, kupim v vsaki množici. Ponudbe na H. Seisera M. K. Ugovizna-Friuli, Italia.

Vina

stara, točna, jaka, radi opuščenja vinske trgovine ceno prodam n sicer beli siler, raticu, vsakega 100 hektolitrov. Ebenspanner, d. d. Bjeleovar.

Hiša

z 2 velikima sobama, kuhinjo, dvoranico, kletom in podstrešno sobico, okoli hiše vrt, napredaj. — Po-ljeve se: Gaberje 130, Celje.

2 hiši v Litiji

ena priprava za vrako obrt, zraven 1 velik in 1 majhen vrt ter 2 njivi, po-ugodni ceni prodam. Vprašanja na oglasni oddelku »Jutra« pod »Solnce 4«.

Enonadstropno hišo

z vrtom, v Ljubljani ali bližnji periferiji kupim. — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »F. B.«.

Lokal

z sredini mesta, z lepimi kletmi, priprava za vsako trgovino, posebno za vino-sko, event. tudi stanovanje, odlično dobro stoječemu trgovcu takoj. Ponudbe pod »Gospoda 124« na oglasni oddelku »Jutra«.

Stanovanje

kompletno, obstoječe iz 4 do 6 sob vzajem v najem za dobo 2-3 let. Plačam event. tudi naprej. Prednost imajo tate, ki imajo dobro sprejeto iz otroških služb. Nastop takoj. Predstavilo naj še danes dopolnje. — Ponudbe pisane ponudbe. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Prazno sobo

z sredini mesta, izze za takoj zakonski par brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zakonski par 50«.

Šivilja

išče prazno sobo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Opremljeno sobico

čisto in razno, po zmerni ceni išče s 1. septembrom soliden drž. namestnik. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« pod »Uradnik 23«.

Oddam stanovanje

sobo, kuhinjo, shrambo in klet v mestu — le boljstri stranki. Ponudbe pod šifro »Takoj 32« na oglasni oddelku »Jutra«.

Sobo

z vsi okrobo oddam takoj 3 gospodim ali gospodičam, ozir. dijakinjam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Opremljeno sobo

lepo, z električno razsvetljavo, oddam takoj boljše gospodu v Gosposki ulici 101.

Stanovanje

3 sob, kopalnice in kuhinje oddam v novi vili, 8 minut od post. Najem-nina 1 leto naprej. — Po-murbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Stanovanje komfort 30«.

Sobo in kabinet

zračno in čisto, s skupnim vodom, takoj poceni oddam 2 gospodom (uradni-kom). Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Sobo

za enega ali dva gospoda oddam v bližini Tabora. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Na stanovanje

sprejemam 3 gospode ali gospodičine, ozir. dijakinje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Sobo

z event. uporabo kuhinje ceno oddam. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«.

Stanovanje

obstoječe iz sobe in kuhinje, v centru, zamenjav za večje, event. na periferiji. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Solnce 4«.

Dijak

humanistične gimnazije išče brano in stanovanje v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Gospoda

sprejemam na stanovanje z zajtrkom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

2 manjši sobi

opremljeni, oddam skupno 2 boljšima gospodom. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Dva dijaka

najboljše sprejemam na do-bo brano in stanovanje. Pomoč v pouku. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Prazno sobo

z sredini mesta, izze za takoj zakonski par brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zakonski par 50«.

Dijaka

sprejemam na brano in stanovanje za 600 Din mesečno. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

2 dijakinji

sprejemam na stanovanje z vsi okrobo. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«.

Dva dijaka

ali vsiokoli sprejme profesor na stanovanje in brano v bližini reke, univerze in tehnika. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Stanovanje

v Ljubljani, s 3 sobami in kuhinjo išče stranka brez otroke. Ponudbe pod šifro »Takoj 32« na oglasni oddelku »Jutra«.

Prazno sobo

z električno razsvetljavo, išče gospodičino. Popoldneška ura, lahko tudi kraj po-murbe. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »Mirna 87«.